

CELOVČANSKI vestnik

Letnik XXI.

Celovec, petek, 29. julij 1966

Štev. 30 (1261)

Po sto dneh

Sedanja avstrijska vlada je stara 100 dni. S tem pa sta 100 dni stara tudi novo razmerje in nov odnos med glavnima političnima činiteljema v državi, med ÖVP in SPÖ. Prva ima od 19. aprila 1966 vlado docela v rokah, v parlamentu pa večino poslancev, druga pa je istega dne v parlamentu prevzela vlogo opozicije. S tem se je v političnem življenju in razvoju naše države začel docela novo obdobje, na katerega začetku sta obe stranki šele tipali, kako bi se v danih, docela novih pogojih dela najbolj uveljavili, prva kot vladna stranka, slednja pa kot opozicija v parlamentu.

Če bi hoteli sedaj, ko so skoraj istočasno nastopile za vlado in parlament poletne politične počitnice, izluščiti bilanco prvih 100 dni samostojne vlade ÖVP in 100 dni opozicije SPÖ, potem moramo najprej ugotoviti, da je vlada zasula v tem času parlament s takim številom obsežnih zakonov, da jim le-ta skoraj ni bil kos. Predložila mu je nad 100 predlogov, pogodb in poročil v odobritev, predlani in odobrili pa jih je mogel le 90 in še te le zaradi tega, ker se je ÖVP v parlamentu poslužila svoje večine in ne glede na mnenje, ugovore, dodatne predloge in protipredloge opozicije izglasovala zakone, kakor in kadar se ji je zljubilo.

Od 19. aprila naprej je parlament sklenil 65 zakonov in odobrilo 25 pogodb in poročil, vlada pa je morala poleg tega odgovoriti še na 200 vprašanj poslancev. Socialistična opozicija je s svoje strani k tem zakonom stavila 20 iniciativnih in 15 drugih predlogov, od katerih pa ÖVP skoraj nobenega ni upoštevala. Zato je SPÖ odklonila 16 zakonov, medtem ko je za 49 glasovala. Odklonila je predvsem zakone, s katerimi je hotela ÖVP priti do političnega monopola, in zakone, ki so v stanju sprožiti na eni strani podražitve, na drugi pa upadanje narodnega dohodka in udeležbe delovnih ljudi na njem. To pa so zlasti zakon o proračunu za leto 1966, zakon o davku na mineralna olja, zakon o razdelitvi kompetenc zakon o zavarovanju samostojnih poklicev, zakon o radiu in televiziji ter zakoni o kapitalnem trgu.

Za vse predloge SPÖ k tem zakonom in v zvezi z njimi je bila ÖVP v parlamentu gluha. Generalni sekretar Withalm je njenim poslancom prepovedal udeležbo na diskusiji o teh predlogih. Na seji parlamenta 16. junija pa je socialistom celo zabrusil »govorite, kar hočete, nas to ne bo vznemirjalo«, v isti sapi pa je žalil parlament, ko je dejal, da je v njegovih očeh »lopa neumna čvekanja«. S svojim zadržanjem in temi izjavami je ÖVP sama dala najboljši dokaz, da je njej malo mar za avtoriteto parlamenta in za mnenje njegove manjšine.

Spet vremenske katastrofe v Avstriji

Deževje, ki je koncem minulega tedna zajelo našo državo, je v soboto in v nedeljo povzročilo veliko škodo. Spet je prišlo do poplav, predvsem na Zgornjem in Nižjem Avstrijskem, na Dunaju in na Gradiščanskem kjer se je razlila voda, ki so jo v Donavo po hudih naličičanskih in zahodnoavstrijskih deželah nosile reke Salzach, Inn in Enns, v zahodnoavstrijskih deželah nosile reke Salzach, Inn in Enns, v Gradiščanskem pa Leitha. Vzdušje Donave je pričela voda udirati v postopja in poplavljeni okoliška polja in naselja vsled česar je bil marsikje prekinjen cestni promet, ker je voda preplavila ceste ali pa odnesla mostove. V tem območju je bilo treba evakuirati tudi prebivalstvo.

Donava je pri Linzu v nedeljo narasla na 670 cm in pričela od tam naprej preplavljati svojo okolico, pri čemer je zlasti okoli Amstetten, Baden in Melk povzročila veliko škodo. V ponedeljek so morali zaradi tega tudi na zahodni železnici prekiniti promet. Do obsežnih poplav je prišlo tudi v območju Dunaja in na Gradiščanskem, kjer je reka Leitha prestopila bregove.

O večjih škodah poročajo tudi s Tirolske, Salzburga in južnega dela Zgornje Avstrijske, kjer so poleg deročih rek tudi še plazovi zaprli številne ceste. Vse dni so se proti poplavam in posledicam borili gasilci, orožništvo in vojska. V ponedeljek je pričela voda v rekah Inn, Enns in Donava spet upadati, nevarnost nadaljnjih poplav pa pojamati.

Angleška vlada v borbi proti inflaciji

Angleška vlada se je z vsjo odločnostjo spustila v borbo proti inflaciji. Za zvišanjem obrestne mere od 6 na 7 odstotkov je premier Wilson komaj 4 dni po svoji vrnitvi iz Moskve objavil nadaljnje ostre ukrepe proti inflaciji. Z njimi hoče pre bivalstvo prisiliti k večji štednji. Po tej poti hoče doseči, da bi Anglija v notranji trgovini prištedila nadaljnjih 500 milijonov funtov šterlingov, medtem ko naj bi z ukrepi, ki jih je uveljavil v času določanja višine proračunov, zagotovil prihranek 700 milijonov funtov šterlingov, pozneje pa še nadaljnjih 300 milijonov funtov šterlingov.

Za dosego stabilnosti funta je premier Wilson napovedal vrsto ukrepov. Parlament je obvestil, da se v naslednjih šestih mesecih cene in zasluzki ne bodo spremenili. Po tem času bodo cene in zasluzke spet sprostil, vendar bodo še nadaljnjih šest mesecev pod strogim nadzorom vlade in jih bo mogoče spreminjati le v skladu s produktivnostjo.

Poleg zmrznjenja cen in zasluzkov je Wilson napovedal kot nadaljnji ukrep zmanjšanje potrošnje v državi in v tujini. Takse za alkoholne pijače so zvišali za 10 %, devizne kvote za potovanja v tujino pa so zmanjšali za 80 %. Pri javnih investicijah hoče vlada privarčevati približno 150 milijonov funtov šterlingov. Vlada je zaostriła tudi kreditno politiko s tem, da je povečala odplačilne zneske in omejila odplačilne roke. Ob teh ukrepih hoče vlada priti do prihrankov tudi pri prekomorskih stroških, zlasti na področju obrambne politike. Pri tem misli predvsem na skrčenje britanskih enot v Zahodni Nemčiji in na področju Malajskega arhipela.

V zvezi s temi ukrepi je Wilson izjavil, da se bo pri izvajanju teh ukrepov oprl predvsem na prostovoljno sodelovanje, pri čemer je vendar odstranil vsak dvom, da bo vlada tudi drugače ukrepala, če ne bo deležna potrebne podpore. V britanskih krogih najnovejše ukrepe vlade za stabilizacijo funta

Ko se je ÖVP s svojo vlado predstavila parlamentu in javnosti, je njen predsednik in kancler Klaus dejal, da boče biti ta vlada vlada za koristi vseh Avstrijcev. S to obljubo je ÖVP — kakor kaže bilanca — prelomila že v prvih 100 dneh. Že v prvih 100 dneh je pokazala svoje pravo lice in dokazala, da sta povečanje politične moči in monopola in povečanje koristi kapitalnih družb ter domačih in inozemskih veleindustrijalcev in veletrgovcev v bistvu edini vodili, ki se jih boče držati v letih svoje samostojne vlade.

ocenjujejo na splošno kot zelo pripravne, da se otresejo pritiska na funt šterling, vendar tudi ne manjka glasov, ki se upirajo tem ukrepom. Najbolj trdo besedo proti vladnim ukrepom je izrekel generalni sekretar unije transportnih delavcev Cousins, ki je prej odstopil kot član vlade. Dejal je, da njegova unija, ki šteje 1,2 milijona članov, zmrznjenja cen in zasluzkov ne bo podpirala. Generalni sekretar kongresa tradeunionov Woodcock je vendar dejal, da bodo sin-

Trije kongresi v prihodnji politični sezoni

Komaj je bilo zaključeno letošnje pomladansko zasedanje parlamenta, so tik pred političnimi počitnicami vse tri, v parlamentu zastopane stranke sporočile, da bodo imele v prihodnji politični sezoni svoje kongrese. Prva bo imela svoj kongres FPÖ, ki ga je določila za čas od 21. do 23. oktobra, par dni navrh in sicer za 27. in 28. oktober pa je svoj kongres napovedala ÖVP, medtem ko se je SPÖ dokončno odločila, da bo imela svoj kongres v dneh od 30. januarja do 1. februarja prihodnjega leta.

Promet na koroških cestah kot še nikoli

Že tretji teden beremo in poslušamo poročila, da so v deželi ceste natrpane z domačimi in turističnimi avtomobili in da glavni mejni prehodi v Italijo in Jugoslavijo njihovega navela skoraj ne zmorejo več. Prevoz avtomobilov po železniški skozi predor Visokih Tur ne pozna več nobene odmora. Vedno spet se zgodi, da kolona čakajočih avtomobilov na salzburški strani sega mimo Böcksteina.

Podoben je položaj na mejnem prehodu v Italijo pri Vratih, kjer se je že nekajkrat zgodilo, da je čakajoča kolona zasedla cesto do Beljaka in mimo. Nekoliko boljši je položaj na mejnih prehodih v Jugoslavijo, ker je teh več, vendar pride tudi tukaj, zlasti na cesti proti Korenskem sedlu in Ljubelju do kaotičnih razmer, kjer njeni trasi nikakor ne odgovarjata zahtevam sodobnega prometa.

Z natrpanostjo cest moramo računati tudi v prihodnjih tednih. Zgodi se lahko, da bodo v prihodnjih tednih še bolj natrpane, kot so. Turistom, ki bodo po naših cestah potovali proti jugu in jugovzhodu, se bodo namreč pridružili še turisti, ki se bodo v tamkajšnjih letoviščih že vračali v svoje domače kraje.

Cestni promet letošnjega poletja kaže, da mora priti v prihodnjih letih na koroških cestah in mejnih prehodih do popolnega kaosa, če bo njihova izgradnja še naprej tako polžovo napredovala, kot doslej. Letošnji cestni promet kaže, da je pospešena gradnja avtoceste med Celovcem in italijansko mejo neodložljiva nujnost. Neodložljiva pa je pričetek gradnje avtoceste Salzburg—Beljak, ki ni nič manj potrebna, kot avtocesta Dunaj—Celovec. Prav tako je treba pospešiti izgradnjo cest mejnih prehodov na Korenu, na Ljubelju in na Jezerskem.

Slovenski narod je proslavil 25-letnico vstaje

Minuli petek je Slovenija praznovala petindvajsetletnico vstaje slovenskega naroda, ki se je 22. julija 1941 množično uprl fašističnemu nasilju in šel v borbo za svojo osvoboditev, ki jo je vodil do dokončne zmage nad fašizmom pomladi leta 1945 in do uveljavitve samostojne republike Slovenije v okviru nove Jugoslavije.

Proslave petindvajsetletnice tega dneva so se pričele že v četrtek. V prostorih Izvršnega sveta SR Slovenije je Zveza borcev narodno osvobodilne vojne prvič podelila slovenskim umetnikom »Nagrade vstaje slovenskega naroda«, v petek pa so se po Sloveniji razvrstile proslave z odkrivanjem spomenikov padlim borcem. Najveličastnejša je bila proslava na Črnem kalu nad Kopro, kjer so odkrili spomenik 189 padlim borcem. Na proslavi je govorila predsednica glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič. Večje proslave in odkrivanja spomenikov so bile še v Bohinjski Bistrici in drugih krajih Gorenjske, v Vrhniki, Ajdovščini, Novi Gorici, v Vrheh v Zasavju, kjer je bila ustanovljena prva partizanska enota Zasavja, v Prevojah ter po Štajerskem in Dolenjskem.

dikali, kolikor le mogoče podpirali politiko vlade na poti stabilizacije funta. Svojo podporo vladi so obljubili tudi britanski industrialci, ki so izjavili, da so prostovoljno pripravljeno zmrzniti cene.

„Gemini 10“ SE JE VRNILA NA ZEMLJO

Ameriška vesoljska ladja „Gemini 10“ je skoraj po treh dneh kroženja v vesolju v četrtek minulega tedna zvečer ob 22,07 uri srečno pristala v Atlantiku. Njena posadka, astronauta John Young in Michael Collins sta v teh treh dneh opravila v vesolju „veliko delo“.

V času svojih poletov okoli zemlje

- sta dosegla rekordno višino 760 km nad zemljo,
- sta v 296 km nad zemljo svojo vesoljsko ladjo sklopila z raketo „Agena 10“, ki je nosila dodatno gorivo in ki jih je ponesla v gornjo višino, nakar sta jih spet razklopila,
- sta se satelitu „Agena 8“ dvakrat približala na par čevljev razdalje,
- je koplota Collins zapustil vesoljsko ladjo in plaval v vesolju, pri čemer je z vesoljske ladje in rakete „Agena 10“ odstranil in spravil v vesoljsko ladjo dve manjši posodi, ki naj dokazeta, če so v vesolju mikroorganizmi.

Proti koncu svojega poleta je vesoljski ladji pričelo primanjkovati goriva, vsled česar sta morala astronauta iz nje spraviti „vso nepotrebno žaro“.

Po vrnitvi „Gemini 10“ na zemljo je Amerika napovedala, da bo 7. septembra izstrelila „Gemini 11“, katere naloga bo, da prodre 1200 km v vesolje.

V nedeljo na Južnem Tirolskem:

Atentat na italijanske carinike

pet kilometrov od avstrijske meje

Avstrijska in italijanska prizadevanja za sporazumno rešitev Južnotirolskega vprašanja je spet enkrat ustavila teroristična akcija, do katere je prišlo v nedeljo blizu polnoči v St. Martinu v Gsistalu na Južnem Tirolskem. 5 km od avstrijske meje so tri carinike iz zasede napadli neznan teroristi in oddali na nje iz strojnih pušk nad 50 strelcev. Pri tem je bil en carinik smrtno zadel, dva pa težko ranjena, medtem ko je bil avtomobil v bližini poškodovan z več kot 30 strelci.

Nedeljski atentat je razburil javnost tako na Južnem Tirolskem in v Italiji, kakor tudi v Avstriji. Razburjenje v Avstriji je toliko bolj razumljivo, ker je italijanska policija s policijskimi psi izsledila, da so se teroristi umaknili proti avstrijski meji in ker je poleg tega ugotovila, da so pri atentatu uporabljali isto municijo, kakor so jo uporabljali pri atentatu pri Sextenu avgusta minulega leta.

Novi, vsega obsojanja vreden atentat je vrgel spet slabo luč na našo državo in na njene organe javne varnosti. Čudno je namreč, da le-tim še vedno ni uspelo, da bi zajeli že leta obstoječi ilegalni radijski oddajnik na Tirolskem, ki vedno spet čuva prebivalstvo proti Italiji in ga podžiga k terorističnim akcijam. Nerazumljivo pa je poleg tega, da so organi javne varnosti pred tem atentatom privolili v tretje zvezno srečanje nemško nacionalističnih „turnerjev“ na vročih tleh Innsbrucka, ko je znano, da kaže ta organizacija javno svojo nacistično miselnost in da je prepojena z revanšističnimi gesli. Le-teh tudi pri srečanju v Innsbrucku ni manjkalo, kjer so bile poleg kolovodje Burgerja navzoče tudi še druge znane „sive eminence“ terorističnih akcij, ki se v zvezi z južnotirolskim vprašanjem že več let ponavljajo tako v Avstriji, kot v Italiji.

Avstrijski lesni sejem v službi zблиževanja narodov

Od 11. do 21. avgusta bodo v Celovcu zbrani razstavljalci 32 držav

Minulo soboto je uprava Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu seznanila domače in tuje novinarje s pripravami za letošnji 15. Avstrijski lesni sejem. Letošnja osrednja sejemska prireditev avstrijskega lesnega gospodarstva, ki bo — kakor doslej — povezana s splošnim blagovnim sejmom, bo imela rekordno inozemsko udeležbo. Do 20. julija so poleg avstrijskih razstavljalcev svojo udeležbo prijavili razstavljalci iz 31 držav. Območje EFTA bo zastopano s razstavljalci vseh osmih držav, iz območja EGS pa bodo prišli razstavljalci iz petih držav (le Luxemburg ne bo zastopan). Iz evropskega vzhoda in jugovzhoda bodo prišli razstavljalci iz Sovjetske zveze, Poljske, Vzhodne Nemčije, Češkoslovaške, Jugoslavije, Romunije, Turčije in Cipra. Poleg tega bo na sejm zastopana še Iraka, izvenevropske države pa bodo zastopane po razstavljalcih iz Združenih držav Amerike, Kanade, Avstralije, Kitajske, Japonske, Afganistana, Perzije, Iraka, Libanona in Izraela.

Tako številne inozemske udeležbe Avstrijski lesni sejem v Celovcu še ni imel. Na sejmju bo skupno sodelovalo 1109 razstavljalcev, od tega 416 na lesnem sejmju. Avstrija bo imela na sejmju 670 razstavljalcev, od katerih jih bo 276 razstavljalci na lesnem sejmju. Najmočnejše inozemsko zastopstvo razstavljalcev bo prišlo iz Zahodne Nemčije — 81 razstavljalcev — iz Jugoslavije, od koder bo prišlo 36 razstavljalcev, in iz Italije, ki bo zastopana s 34 razstavljalci.

Na tiskovni konferenci so govorili predsednik sejma, celovski podžupan Rudolf Novak, celovski župan Hans Auserwinkler in komercialni svetnik Friedrich Morawsky, ki je podpredsednik lesne industrije v Avstriji. Predsednik sejma je med drugim ugotovil, da je 15 let razvoja Avstrijskega lesnega sejma bilo 15 let njegovega dinamičnega razvoja. Vsako leto je bil v tem razvoju napravljen korak naprej, vsako leto je dobivalo razstavišče lepšo podobo in vsako leto so nove države pošiljale svoja zastopstva na sejm. Za letošnji sejm je že zmanjkalo prostora in je uprava morala zaradi tega odkloniti 60 razstavljalcev. In za prihodnje leto se je že do slej prijavilo 80 odstotkov letošnjih razstavljalcev.

Tekom prvih 15 let se je podoba razstavišča docela spremenila. Sedaj šteje razstavišče že 53 hal in paviljonov, prihodnje leto pa bo obogačeno za paviljon, ki ga bo postavila na razstavišču Furlanija-Julijanska krajina. Največja pridobitev sejma pa je nedvomno zgotovljena velika hala iz lepjenega lesa, ki bo svečano odprta na dan otvoritve sejma. Ta hala je doslej največja tovrstna konstrukcija v Evropi, zgrajena pa je bila v rekordnem času 10 mesecev, čeprav meri 100×75 metrov in je 25 metrov visoka.

AVSTRIJSKA PRIDRUŽITEV K EGS:

Oktobra nadaljnja pogajanja

Na zasedanju sveta zunanjih ministrov Evropske gospodarske skupnosti, ki je bilo koncem minulega tedna v Bruslju, je prišlo na dnevni red tudi vprašanje nadaljevanja pogajanj z Avstrijo o njenih željah za asociacijo z skupnostjo šestorice. Ministri so se zedinili, da bi se decembra prekinjena pogajanja tekom oktobra spet pričela. Pogajanja naj bi še naprej vodila komisija EGS, ki je vodila tudi lanske pogajanja. Ministri so se nadalje sporazumeli, naj njihovi namestniki do oktobra pripravijo poročilo o dosedanjem poteku pogajanj. Istočasno naj sestavijo določila, v okviru katerih naj komisija pogajanja nadaljuje. Pri teh določilih bo šlo zlasti za vprašanje, ali v primeru pridružitve Avstrija lahko še ostane članica EFTA. V krogih EGS so mnenja, da pogajanja z Avstrijo ne bodo zaključena prej, kot koncem prihodnjega leta.

Na tem zasedanju je ministrski svet EGS končno zaključil tudi pogajanja o skupni agrarni politiki EGS, ki je bila doslej najtrši oreh. Pogajanja so se vlekla skozi štiri leta. Njihov namen je bil, da se za vse članice skupnosti ustvari skupna organizacija, ki bo urejevala odkup in cene kmetijskih pridelkov. Na tem zasedanju se je ministrski svet končno sporazumel za skupne ukrepe na področju trga s sadjem, zelenjavo, sladkorjem in maščobami ter določil skupne cene za mleko, mlečne izdelke, govedino, riž, sladkor in oljarske. S sklenjenimi ukrepi bo zajeta skoraj polovica kmetijskega dohodka v EGS. Docela enotno agrarno politiko bo EGS uveljavila s pričetkom leta 1968, ko bodo razveljavljene vse tedaj še obstoječe omejitve držav članic na področju trga s kmetijskimi pridelki.

V tork se je ministrski svet bavil s predlogi konference o Kennedyjevi rundi v Zenevi, ki stremi za tem, da bi v svetovni trgovini dosegla znižanje carin. EGS je doslej ta pogajanja blokiral, ker se v svojem območju ni mogla zediniti na liberalizacijo trgovine s kmetijskimi pridelki.

Župan Auserwinkler je v svojem nagovoru poudaril, da lesni sejm ni le pomemben za gozdarstvo in lesno gospodarstvo, marveč je postal tudi pomemben gospodarski faktor mesta, ki je bistveno pripomoglo k njegovemu razvoju. Sejm je od vsega začetka in v vedno večjem obsegu vršil tudi vlogo zблиževanja in sodelovanja med narodi. Velikokrat je bil prav z njim ustvarjen prvi most med gospodarstveniki in gospodarstvi držav, ki so bile na sejmju zastopane. Iz teh srečanj so zrasle trajne vezi prijateljskega sodelovanja in medsebojnega gospodarskega izpopolnjevanja. Letoš-

Stagnacija izvoza lesa še ni odpravljena

Položaj Avstrije na trgu z lesom je še vedno kritičen. Količina izvoženega lesa od leta 1960 naprej vsako leto nazaduje in je bila leta 1964 najnižja v zadnjih 10 letih. Lani smo sicer izvozili spet nekoliko več lesa, kakor predlanskim, toda letos je v prvih petih mesecih izvoz spet obtičal na lanskih številkah tega razdobja.

Leta 1960 je avstrijski izvoz lesa dosegel rekorden obseg 3,348.400 kubičnih metrov.

Stroga kontrola cen

Da bi imelo prebivalstvo pri sedanjih nenehnih, več ali manj samovoljnih podražitvah pregled nad cenami in možnost primerjanja, je zvezno ministrstvo za notranje zadeve deželni glavarjem naročilo, da posvetijo vso pozornost izvajanju zakona o označevanju blaga s cenami.

Po tem zakonu mora biti s ceno označeno vse blago, ki gre v promet v drobni prodaji. Taista določila veljajo tudi za brivnice in česalnice, za čevljarje, za pralnice in čistilnice, transportna podjetja ter za gostišča, nadalje za garaže, bencinske črpalke, kopalnišča, gledališča, kinematografe in druga zabavišča. Poleg cene mora biti opisana tudi kvaliteta blaga ali storitve.

Umetnostni izdelki, nadalje blago, ki je bilo izdelano pred 1850, orientalske preproge, izdelki iz krzna ter dragotne in zlatnine, če so dražje od 10.000 šilingov, končno pa tudi farmacevtske specialitete in znamke niso podvržene gornjemu določilu.

Tudi Hrvatska bo gradila elektrarne na Dravi

Drava se razvija v enega največjih virov električne energije Avstrije in Jugoslavije. Po malem bo od Beljaka do madžarske meje napolnjena z elektrarnami. Na Koroškem je sedaj na Bistrici v Rožu v gradnji četrti elektrarna na Dravi, tri nadaljnje pa bodo še sledile. S tem bo na koroškem delu Drave delalo 7 elektrarn.

Na jugoslovanskem delu Drave dela na odseku Dravograd—Maribor 6 elektrarn s skupno zmogljivostjo 280.000 kilovatov. Sedaj gradijo na odseku Maribor—hrvatska meja dve nadaljnji elektrarni in sicer HE Srednja Drava I in HE Srednja Drava II. Z njima bo izkoriščen celotni padec Drave v Sloveniji.

Po zgledu Koroške in Slovenije hoče tudi Hrvatska izkoristiti Dravo za pridobivanje električne energije. Na svojem področju Drave hoče zgraditi tri elektrarne, ki bodo skupno dajale 1,45 milijarde kilovatnih ur električne energije. Po obstoječem načrtu bodo do leta 1970 zgradili elektrarno v Varaždinu, ki bo dala na leto 450 milijonov kilovatnih ur, njej pa bosta sledili elektrarni Čakovec, ki bo dajala 400 milijonov kilovatnih ur, in elektrarno Dubrava z letno proizvodnjo 600 milijonov kilovatnih ur.

Ko bodo dograjene vse elektrarne na Dravi med Beljakom in Dubravo v bližini Križevca, bo skupno 749 km dolga Drava na dveh tretjinah svoje dolžine obstojala iz samih elektrarn in jezov pred njimi. S tem bo tudi docela izkoriščena njena velika prednost, da v njeni strugi tudi poleti ne primanjkuje vode, ker jo vedno znova črpa iz alpskega področja Koroške.

nja inozemska udeležba je najzgovornejši dokaz uspešnosti tovrstnih prizadevanj sejma. Vlogo posrednika zблиževanja med vzhodom in zahodom bosta Avstrijski lesni sejm in mesto Celovec vršila tudi v prihodnje.

Letošnji lesni sejm v Celovcu bo zelo bogat na posebnih razstavah. Posebne razstave zlasti pohištva bodo imele Italija, Jugoslavija, Poljska in Romunija ter prvič Švedska. Od domačih ustanov in podjetij pa jih bo 169 sodelovalo na 12 posebnih razstavah. Kmetijska zbornica bo spet priredila posebno razstavo gozdnega gospodarstva, žagarska industrija se bo predstavila z moderno avtomatizirano žago z elektronskim merjenjem lesa, lesno predelovalna industrija pa bo imela 2 posebni razstavi in sicer „Les v gradnji industrijskih objektov in stanovanj“, „Les v prostoru“. Posebne razstave bodo imele tudi avstrijska industrija papirja in celuloze, zbornica obrtnega gospodarstva — tokrat pod naslovom „Prometna vprašanja v naši deželi“ — delavska zbornica, Dravske elektrarne, KELAG, celovška mestna podjetja in Zveza koroške industrije opeke.

Že naslednje leto pa je izvoz nazadoval za 332.000 kubičnih metrov, naslednje leto pa za nadaljnjih 104.000 kubičnih metrov. Leta 1963 smo izvozili 2,836.200 kubičnih metrov lesa, predlanskim pa le še 2,729.900 kubičnih metrov. Lani so se pogoji za izvoz spet zboljšali in je izvoz dosegel spet količino 2,811.800 kubičnih metrov.

Glavni odjemalec našega lesa je Evropska gospodarska skupnost. Lani je bilo v to območje izvoženega 2,445.300 kubičnih metrov lesa. V drugem polletju se je izvoz v Italijo in v Zahodno Nemčijo — ki sta glavni odjemalci lesa, ki ga izvažamo v EGS — nekoliko zboljšal. Povprečni mesečni izvoz je narasel za okroglo 11.600 na 209.600 kubičnih metrov, v prvih petih mesecih tekočega leta pa je spet zdrknil mazaj na mesečno povprečje lanskega prvega polletja.

Ugodnejše se je razvijal izvoz v ostale evropske dežele, v katere smo vendar prodali skupno le 155.000 kubičnih metrov lesa. Povprečni mesečni izvoz v te države se — skupno vzeto — le ni držal lanskim količin, marveč jih je celo rahlo presegel. Docela pa je letos odpovedal izvoz lesa v izvenevropske države. Skupno lahko rečemo, da v zadnjih treh letih izvoz lesa v območje EFTA stalno nazaduje, da pa je do lani v preostale evropske države in v izvenevropske države lepo naraščal. Lanski izvoz lesa v območje EGS je bil za okroglo 93.000 kubičnih metrov nižji, kakor je bil leta 1963.

V teh številkah izvoza je vendar upoštevan le izvoz surovega, neobdelanega in nepredelanega lesa. Izvoz rezanega lesa in lesnih plošč v teh številkah ni upoštevan. Kako se je razvijal v zadnjih letih izvoz rezanega lesa in lesnih plošč, bomo matančneje pregledali ob drugi priložnosti. Danes lahko samo poročamo, da je bil letos v prvem polletju izvoz rezanega lesa večji, kakor je bil v lanskem prvem polletju. Letos je bilo izvoženega 1,4 milijona kubičnih metrov rezanega lesa, kar je za 31.000 kubičnih metrov ali 2,3 % več kot v lanskem prvem polletju. Letos se je povečal izvoz v Italijo, Jugoslavijo in Švico ter v države vzhodne Evrope, nazadoval pa je v Nemčijo, Francijo ter v ostale evropske države in v izvenevropske države.

POŠI ROKEM SVETU

BONN. — Predsednik de Gaulle je prispel v četrti na kratek obisk v Bonn, kjer se je mudil samo devet ur. V njegovem spremstvu so bili premier Pompidou, zunanji minister Couve de Murville in obrambni minister Messmer. V Bonnu se je razgovarjal s predsednikom Lübkejem, kanclerjem Erhardom in bivšim kanclerjem Adenauerjem. Predmet razgovorov so bili v glavnem stališča glede sedanjih problemov Vzhod—Zahod. Po oceni pariških krogov je obisk končal brez konkretnih sadov.

CLEVELAND. — V sredo minulega tedna je guverner države Ohio James Rodes razglasil izredno stanje zaradi rasnih nemirov v Clevelandu. Kol je poročala agencija Reuter, je prišlo do razglasitve izrednega stanja zaradi tega, ker se je več sto policistov in pripadnikov narodne garde spopadalo z razbesseno množico v ravni črni četrti Clevelanda. Pri teh spopadih je bilo več ljudi ubitih, par sto pa jih je policija aretirala.

WASHINGTON. — Vietnamska vojna je za Ameriko draga vojna. Da bi krili njene stroške, ne da bi bilo treba znižati financiranje nekaterih drugih programov, hoče predsednik Johnson zvišati davke. Kakor je slišati iz ameriškega kongresa, naj bi to zvišanje prineslo 6 milijard dolarjev.

VARSAVA. — V okviru proslav tisočletnice ustanovitve Poljske je bilo v četrtki v Varšavi slavnostno zasedanje poljskega sejma, v petek pa slavnostna parada, ki je trajala tri in pol ure. V vojaškem delu parade so se zvrstili vsi rodovi poljske vojske, karšni so bili skozi stoletja. Mimohodu vojaških enot je sledila parada dela. Na slavnostnem zasedanju poljskega sejma je govoril prvi sekretar CK PZDP Gomulka, ki je poudaril, da hoče Poljska tudi danes živeti v miru z vsemi narodi.

TRST. — V Trstu je za prihodnji teden spet napovedana splošna stavka za zaščito tržaške ladjedelnice Sv. Marka. Vodsiva vseh treh sindikalnih zvez so se sporazumela, da se bo stavka pričela v sredo 2. avgusta ob pol deseti uri in da bo trajala do četrtka opolnoči. Prva splošna stavka za zaščito omenjene ladjedelnice je bila konec junija, ko je za dva dni docela zamrla sleherni dejavnost v mestu. Z novo stavko hočejo Tržičani doseči, da bi vlada spremenila načrt, ki v sklopu preosnove ladjedelništva predvideva ukinitve tržaške ladjedelnice.

NEW DELHI. — Kitajske vojaške enote so spet vdrle na indijsko ozemlje. Zaradi tega je indijska vlada poslala kitajskemu veleposlanstvu noto, v kateri ostro protestira proti novim primerom kršenja meje. V notji je navedena vrsta indijskih mest, kjer so kitajski vojaki kršili indijske ozemeljske pravice. Do kršitev je prišlo 19. maja ter 9. in 16. julija.

RIO DE JANEIRO. — Latinsko Ameriko je zajela huda inflacija, ki je najvišjo stopnjo dosegla v Urugvaj, Braziliji, Argentini in Čilu. Ekonomska komisija OZN za Latinsko Ameriko poudarja, da znaša stopnja inflacije v Urugvaj 85 %, v Braziliji 45 %, v Argentini 28 % in v Čilu 26 %. Vlade teh držav so zaradi tega uvedle politiko slinjenja pasu, uvoz blaga so omejile na minimum, poleg tega pa so blokirale tudi vse kredite.

TITOGRAĐ. — Republiški in gospodarski zbor skupščine Crne gore sta sklenila plan razvoja Crne gore do leta 1970. Od skupnih 605 milijonov novih dinarjev, ki jih bodo v teh petih letih v Crni gori investirali, bodo največ sredstev vložili v izgradnjo železniške proge Beograd—Bar, v aluminijско industrijo, v dograditev luke v Baru in v izgradnjo cestnega omrežja.

REKA. — V letoviščih reško-istrskega območja se mudi kakih 100.000 turistov, kar je nov rekord. Od njih je okoli 70 % inozemcev, ki so zasedli vsa prostora v hotelih na opatijski rivieri, veliko pa jih je tudi v Crikvenici ter v krajih ob zahodni obali Istre ter na Kvarnerskih otokih. Zasedene so skoraj tudi še vse postelje v zasebnih hišah in počitniških domovih, katerih je 30.000.

KAIRO. — Predsednik Naser je v svojem govoru ob proslavi 14. obletnice egiptovske revolucije izjavil, da se Združena arabska republika ne bo udeležila konference suverenosti in letov držav arabskih dežel, ki je napovedana za 5. september v Aižuru. Predstavniki ZAR nečesto sedeti za isto mizo z arabskimi reakcionarji. To vendar ne pomeni, je dejal Naser, da se ZAR dokončno umika z arabskih konferenc na vrhu.

DIJAKARTA. — Indonezija je dobila novo vlado. Predsednik Sukarno je v ponedeljek imenoval generalnega poročnika Suharto za predsednika novega petčlanskega prezidija indonezijske vlade. Vlada bo nadalje obstajala iz 24 ministrov. Glavna predstavnik vlade sta Suharto, ki vodi tudi posle ministra za varnost in obrambo ter zunanji minister Malik, ki so mu podrejena tudi ministrstva za notranje zadeve, za informacije in za pravosodstvo. Sukarno je s tem zgubil mesto predsednika vlade in je ostal le še predsednik države.

BUKAREŠTA. — Predsednik romunske vlade Maurer je v ponedeljek odpotoval na državni obisk v Turčijo. Obisk ocenjujejo za nadaljnji korak na poti krepitve balkanskega sodelovanja. V Turčiji se bo na povabilo predsednika turške vlade mudil teden dni.

TOKIO. — Sovjetski zunanji minister Gromiko je v nedeljo prispel v Tokio na enotedenski uradni obisk. Obisk sodi med prizadevanja za zboljšanje sovjetsko-japonskih odnosov. Odraž teh odnosov je živahna blagovna menjava med obema državama, ki se je v prvem polletju povečala za 30 % in ki bo letos dosegla vrednost 500 milijonov dolarjev.

MOSKVA. — Generalni sekretar OZN U Tanj je v ponedeljek prispel v Sovjetsko zvezo na štirimesečni obisk, kjer bo imel politične pogovore s sovjetskimi državnimi voditelji. Pred svojim odhodom je U Tanj izjavil, da ne misli od Sovjetske zveze zahtevati, naj bi sklicali tenevsko konferenco, da bi na njej razpravljali o vietnamskem problemu.

BEOGRAD. — V zvezi z napredujočo stabilizacijo, ki jo je sprožila gospodarska reforma, so pričele v Jugoslaviji zadnje mesece hranilne vloge naglo naraščati. Koncem aprila so znašale 447 milijard dinarjev in so do konca maja narasle na 456 milijard dinarjev. Koncem junija je skupni obseg hranilnih vlog znašal 485 milijard dinarjev in je bil za 36 % večji od obsega potrošniških posojil.

Lastovka čez ocean

Nov roman Antona Ingoliča

Pri založbi Obzorja v Mariboru je izšel nov roman priljubljenega slovenskega pisatelja Antona Ingoliča. Za vsebino romana z naslovom »Lastovka čez ocean« je pisatelj spet vzel življenje slovenskih izseljencev v Ameriki. S tem je pomembno zaokrožil in izpopolnil svojo izseljensko epsko temo in v sodobno slovensko prozo vnesel pomemben, še neraziskan motiv.

Lastovka čez ocean je roman, ki se dogaja na domači poltovorni ladji, ki z nekaj potniki iz Amerike pluje proti domovini. Njeni potniki, predvsem slovenski izseljenci potujejo domov v glavnem zaradi obiska svojcev. V romanu se srečajo ljudje, ki so se na ladji znašli iz različnih krajev, z različno usodo in z različno preteklostjo. Ob vezeh, ki se med njimi spletejo na skupnem potovanju, pride tudi do nasprotij, ki privedejo naposled do usodnega konflikta in spopada, ki stane življenje slepega potnika, ki se kot vojni zločinec skriva pod tujim imenom in ki boče priti tako spet domov.

Roman je zanimiv zaradi tega, ker pisatelj vedno spet posega v preteklost, večkrat celo v daljno preteklost, ko v dokaj žarki luči pripoveduje o življenju slovenskih izseljencev v Ameriki. Po romanu spoznavamo, da to življenje nikakor ni bilo tako lepo, kot ga tu in tam slikajo, marveč da je bilo vse polno trpljenja, razočaranja in truda. Vsako osebo predstavi Ingolič s preteklostjo in svojo usodo. Tako lepo tolmači dogajanja na ladji, istočasno pa nas s svojim prikupnim pripovedništvom seznanja z obsežno problematiko slovenskih izseljencev. Roman spet kaže Ingoličeve pripovedniške vrline. Ob romantiki naletimo v njem na primere avanturistike in se srečamo z sodobno družbeno in socialno problematiko, skratka z vsem, kar ustreza pogojem dobrega romana. Roman je vsestransko razgiban, hkerati pa tudi moralno in duhovno vznemirljiv.

Lastovka čez ocean je torej motivno nov, originalen roman, ki ima vse oblike Ingoličeve zanimive in prijetno pripovedovane umetniške ustvarjalnosti, ki nas sicer ne razburja, niti ne vrže s tira, ki pa je vsekakor pristen, živ in soliden slovenski roman.

OB PETINDVAJSETLETNICI VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA:

Prvič nagrade vstaje slovenskega naroda za slovenske umetnike

Na predvečer petindvajsetletnice vstaje slovenskega naroda je predsednik ZZB NOV Slovenije Franc Leskovšek - Luka ob navzočnosti številnih vidnih javnih, kulturnih in političnih delavcev podelil šest nagrad vstaje slovenskega naroda za leto 1966. Nagrade so prejeli Stojan Batič za spomenik revolucije z Zagorju, Matevž Haca za zbirko novel »Ljubezen in orožje«, Zdenko Kalin za spomenik na grobišču borcev in talcev na Žalah, Stanko Petelin za knjigo »Osvoboditev slovenskega Primorja«, Zvone Sintič za film »Pesem borb in zmage« in Alojz Sreboinjak za kantato »Ekstaza smrti«.

Nagrade vstaje slovenskega naroda so bile letos prvič podeljene. Nagrajence je izbirala sedemčlanska žirija, ki je ocenila njihova dela. Preden je predsednik ZZB NOV nagrajencem podelil nagrade, je imel krajši nagovor, v katerem je med drugim dejal, da sicer obdobje štiriletnega boja za osvoboditev

slovenskega naroda sodi že v zgodovino, vendar »iz te zgodovine moramo vedno spet črpati nauke za sedanjost in prihodnost. Družbeni razvoj slovenskega naroda namreč temelji na pridobitvah štiriletnega oboroženega boja proti okupatorju in oborožene ljudske revolucije. Te pridobitve so temeljni

kamen naše družbe, so korenine, iz katerih mora družba črpati soko-ve: da se bo razvila v pravično in pošteno družbo, iz njih raste naše družbeno življenje v celoti, naši medsebojni odnosi, naše gospodarsko in kulturno bogastvo.«

Ko je predsednik Leskovšek utemeljeval podelitev nagrad, je dejal, da nagrajuje ZZB NOV »ustvarjalce tistih vrednot, ki naj govore današnjim in bodočim rodovom o tem velikem dejanju. Nagrade so simbolično priznanje vsem, ki so s svojo borbo in delom omogočili našo zmago. Danes stojimo pred novimi problemi in nalogami. Hočemo več socializma, pri tem pa razumemo večje materialno blagostanje posameznika in družbe, večje duhovno bogastvo, višjo kulturo in izobrazbo vsega naroda in več morale in humanosti v medsebojnih odnosih.

SLOVENJ GRADEC ZA SVOJO 800-LETNICO:

Nova galerija z likovno razstavo OZN

Slovenj Gradec bo osemstoletnico svojega obstoja praznoval v duhu svojih kulturnih prizadevanj. Umetnostni paviljon, ki je znan preko meja Jugoslavije, bo poleg sedanjih dobil nove prostore za svoje razstave, ki bodo segali od sedanjega umetnostnega paviljona do stare graščine in stare osnovne šole, katero bodo tudi spremenili v razstavišče. Novi prostori bodo dograjeni in urejeni do oktobra, potem bo imel umetnostni paviljon Slovenj Gradec za svoje razstave tudi do 3000 kvadratnih metrov prostora na razpolago.

Prva razstava v povečanih prostorih paviljona bo že oktobra in bo posvečena načelom Združenih narodov »Mir, humanost in prijateljstvo med narodi«. Razstava bo mednarodnega značaja in bo vsebovala slike, grafike in kipe. Prireditelji, ki so že lani organizirali razstavo v počastitev 20-letnice OZN, hočejo po tej poti priti do stalne umetnostne galerije v duhu idealov Združenih narodov.

O svojem namenu so obvestili generalnega sekretarja OZN U Tanta. Le-ta je s tem v zvezi poslal Slovenj-grajčanom osebno poslanico, v kateri jim je k misli čestital in zaželel veliko uspehov pri izvedbi. V svoji poslanici je U Tant naglasil, da je bil vedno prepričan, »da je umetnost, ki presega vse od človeka ustvarjene pregrade, temelječe na političnih rasnih in drugih razlikah, eno izmed najbolj učinkovitih sredstev, s pomočjo katerih si narodi sveta lahko vzajemno sporočajo svoje najvišje

ideale in svoja najgloblja čustva za mednarodni mir in sodelovanje«. V svoji poslanici je nadalje naglasil da se mu zdi prav primerno, »da bo prav Slovenj Gradec s svojo tradicijo kot središče kulture in umetnosti izbran za kraj te razstave in da se ta prireditev sočasno ujema s praznami ob 800-letnici ustanovitve mesta«.

Razstava OZN bo za Slovenj Gradec in za njegov umetnostni paviljon velika kulturna, umetnostna in turistična pridobitev. Mesto bo z njo pridobilo novih prijateljev, umetnostni paviljon pa novih sodelavcev, vse pa v službi prizadevanj za mir, prijateljstvo in sodelovanje med narodi.

Filmski festival v Pulju

V torek se je v Pulju začel letošnji filmski festival. Komisija za izbiro umetniških filmov je za festival izbrala filme novejšje jugoslovanske izdelave.

V torek so na festivalu predvajali filme »Do zmage naprej« skopskega podjetja »Vardar-film« ter »Roj« in »Doba ljubezni«, ki jih je izdelal »Avala-film« v Beogradu. V sredo sta bila na vrsti dva filma »Jadran-film« iz Zagreba in sicer »Pogled v zenico sonca« in »Rondo«, včeraj pa je sledil iz istega podjetja še film »Ponedeljek ali torek« ter film »Avala-filma« iz Beograda »Varovanec«.

Danes predvajajo v puljski areni film »Sanje« in film Jožeta Babiča »Ne vračaj se po isti poti«. Prvi film je izdelal »Avala-film«, drugega pa je Babič izdelal za »Viba-film«. Jutri je še na vrsti film »Sedma celina«, ki ga je poslalo podjetje »Jadran-film«. Vsi ti filmi so bili izdelani po lanskem filmskem festivalu v Pulju.

V informativnem delu festivala predvajajo tudi filme, ki jih komisija ni priznala, ki pa so bili izdelani od lanskega festivala naprej. Predvajanih bo osem filmov, med njimi tudi slovenski film »Amandus«.

TEDENSKI SPORED POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV

● BREZE:

- 29. 7. — Brecht: GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI
  - 30. 7. — Hochwälder: SVETI EKSPERIMENT
  - 3. 8. — Brecht: GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI
  - 4. 8. — Hochwälder: SVETI EKSPERIMENT
  - 5. 8. — Brecht: GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI
  - 6. 8. — Hochwälder: SVETI EKSPERIMENT
  - 7. 8. — Brecht: GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI
- Začetek predstav na Petrovi gori ob 20. uri.

● LJUBLJANA:

- 1. 8. — ANSAMBEL NARODNIH PLESOV »LADO«, Zagreb
  - 2. 8. — KONCERT za fagot in klavir RAI
  - 3. 8. — SATIRIČNI KABARET »METLA 66«
  - 5. 8. — RECITAL MIRE SARDOČ, Slovensko gledališče Trst
- Začetek predstav ob 20.30 uri v Križankah.

Zanimanje za kinopredstave popušča

Avstrijsko prebivalstvo ima za kinopredstave čedalje manj zanimanja. Bolj kot njihov obisk ga mika »domače kino«, kakor televizijo tu in tam imenujejo, čeprav je avstrijski televizijski program umetniško še na dokaj šibkih nogah. Obisk kinopredstav pada skladno z maraščanjem števila televizorjev v državi. Leta 1962 so kinematografi našli še 90,75 milijona obiskovalcev. Leta 1964 je njihovo število padlo že na 76 milijonov obiskovalcev, lani pa

so jih našli le še 73 milijonov. V povprečju je šel lani vsak prebivalec le še desetkrat v kino, medtem ko je šel leta 1962 še petnajstkrat. Ker je v tem času število kinematografov padlo le za 37 na 1195, je ob padajočem številu obiskovalcev jasno, da so predstave dosti slabše obiskane, kot so bile še pred štirimi leti.

Poleg kinematografov ima tudi avstrijska filmska industrija svoje težave. Od julija 1965 je bilo v državi le 15 krstnih predstav avstrijskih igranih filmov. Med njimi so bili 4 filmi iz skupne avstrijsko-nemške proizvodnje, 1 film skupne avstrijsko-nemško-francoske proizvodnje in 1 film skupne avstrijsko-jugoslovanske proizvodnje. Izrecno avstrijske proizvodnje je prišlo v tem času le 9 filmov v promet. Trije filmi skupne proizvodnje, na kateri je udeležena tudi Španija, še niso zgotovljeni. Če bi Avstrija ne intenzivirala skupno proizvodnje, bi ne mogla več doseči proizvodnje leta 1964. Vzrok je v glavnem draginja domačih ateljev.

Avstrijskim kinematografom pričenja primanjkovati filmov. Temu ni le vzrok prepričla domača proizvodnja, marveč tudi popuščača ponudba inozemskih filmov, zlasti francoskih in nemških. Leta 1964 je Avstrija uvozila še 449 igranih filmov, lani pa jih je uvozila le še 433.

Delovne skupnosti — motor za napredek gorskih kmetov

Tudi gorski kmet je pomemben gospodarski in družbeni faktor, če mu družba pomaga podobno, kakor pomaga industriji in turizmu. Tudi gorski kmet potrebuje za svoj razvoj in napredek elektriko in ceste, po katerih lahko vozijo sodobna cestna vozila. Kar poleg tega še potrebuje, je dobra organizacija na poti gospodarske preusmeritve ter dolgoročen in dosledno izvajan načrt te preusmeritve. Le-ta vendar ne sme biti vezan le na posamezno kmetijo, marveč na območje gorskih kmetov, ki imajo slične pogoje, tako v pogledu na lego svojih kmetij, kakor tudi v pogledu na proizvodne činitelje.

Avstrijski gorski kmetje so marsikje že pred desetimi leti sami od sebe stopili na tako pot. Sami od sebe so pričeli ustanavljati delovne skupnosti gorskih kmetov in v njihovem okviru reševati problem elektrifikacije, gradnje cest in potov ter preusmeritve kmetovanja. Leta 1961 jim je priskočila na pomoč država s splošnim zakonom o kmetijstvu, s takojmenovanim »zelenim načrtom«, ki je med drugim v svrhu »zagotovitve prehrane prebivalstva in zdravega kmetijstva« prevzel na skrb obstoječe delovne skupnosti gorskih kmetov in pričel dajati pobude za ustanovitev novih.

NAMEN DELOVNIH ALI PREUSMERITVENIH SKUPNOSTI

Pobuda, ki so jo dali gorski kmetje sami, je namreč kmalu pokazala, da so delovne skupnosti gorskih kmetov — sedaj jih uradno imenujejo preusmeritvene skupnosti (Umstellungsgemeinschaften) — najbolj učinkovita, hkrati pa najcenejša pot reševanja gorskokmečkega vprašanja. Spričo tega se je zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo prijel postopka, ki se je že prej uveljavil v delovnih skupnostih: najtesnejšega sodelovanja delovnih skupnosti z organi pospeševalne službe pri kmetijskih zbornicah.

V svojih smernicah je leta 1962 zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo dalo glavne obrise pomoči gorskim kmetom v preusmeritvenih skupnostih. Po teh smernicah je treba preusmeritvene skupnosti predvsem pospeševati v gospodarsko zaostalih območjih, kjer obstoja nevarnost, da se bo zaradi nevdružljivih gospodarskih pogojev večina gorskih kmetov odselila v dolino. V takih območjih je treba ugotoviti gospodarski položaj tamkajšnjih kmetov, jim sestaviti preusmeritvene načrte in jim pri uresničevanju teh pomagati z neposrednimi nasveti in podporami. Predpogoj za tako pospeševanje je vendar, da se vsaj 50 % kmetov geo-

grafska in gospodarsko strnjena območja odloči za vstop v preusmeritveno skupnost.

Vsaka preusmeritvena skupnost ima svoj štatut v smislu društvenega zakona. V štatutu je glede namena preusmeritvene skupnosti rečeno:

»Preusmeritvena skupnost si je ob pogledu na trenutno se odvijajoči razvoj velikih gospodarskih prostorov zastavila kot nalogo, da utrjuje gospodarske osnove svojih članov in da poveča njihovo sposobnost za uveljavljanje na trgu s kmetijskimi pridelki. Skupnost hoče na kar se da velikem številu kmetijskih obratov svojega območja ustvariti predpogoje za izdaten kmetijski dohodek in s tem za njihovo trajno eksistenco. Skupnost je spoznala, da postavljeni cilj lahko doseže le po poti kar se da popolne prilagoditve kmetijske in gozdne proizvodnje na dane krajevne, od-kupne in nakupne pogoje.

Skupnost izhaja iz spoznanja, da bo ta prilagoditev sprožila na kmetiji vsakega člana dalekosežne ukrepe preusmeritve, katere je zaradi njihovega obsega mogoče rešiti le

- potom združitve vseh sil, ki jih zajema skupnost,
- potom dejavnega sodelovanja vseh članov in
- potom njihove pripravljenosti za sodelovanje in pripravljenosti za učinkovito pomoč v sosesčini.

Skupnost je odločena, da se o vseh potrebnih preusmeritvah v najtesnejšem sodelovanju

s kmetijsko zbornico, posebej pa še s svetovalcem za preusmeritev (Umstellungsberater), ki ga le-ta določi, posvetuje, da jih uvede in izvede.

Kot bistveni sestavni del svoje dejavnosti vidi skupnost sestavo dolgoročnih gospodarskih in preusmeritvenih načrtov, ki ne bodo le nakazali bodočih gospodarske smeri, marveč tudi potrebne preusmeritvene ukrepe in z njimi povezane potrebe po investicijah.

Dejavnost skupnosti ni usmerjena na ustvarjanje dobičkov.

Glede dosege v te namene potrebnih sredstev štatut določa, da jih skupnost črpa iz članarine, iz prispevkov, ki odgovarjajo vsakoletnemu delovnemu programu ter iz prispevkov države, dežele in kmetijske zbornice.

Kar tiče članarine, jo skupnost določi vsako leto posebej. Isto velja za letni prispevek k vsakoletnemu delovnemu programu. Ta prispevek vendar ne sme presegati njegovega dejanskega deleža na skupnem investicijskem načrtu in sme biti uporabljen le za namene, ki so določeni v tem načrtu. Letna članarina znaša v povprečju 200 šilingov po hektarju kmetijske površine in 50 šilingov po hektarju gozdne površine, služi pa za kritje tekočih izdatkov skupnosti.

Skupnost izvoli iz svoje srede upravni odbor (predsednik, podpredsednik, tajnik in blagajnik), pregledovalce računov in razsodišče.

Lojze Ude

SEDEMDESETLETNIK

Pred kratkim je v Ljubljani Lojze Ude praznoval svojo sedemdesetletnico. Z njim je sedemdeset let starosti praznoval človek in znanstvenik, ki je na svoji življenjski poti na najrazličnejših položajih pomagal znanstveno utemeljiti in dokazati številna vprašanja in zahteve slovenskega naroda in ki mu je bila znanstvena raziskava življenjskih pogojev in problemov koroških Slovencev posebno pri srcu. Ob svoji sedemdesetletnici gleda Lojze Ude prav na tem področju na obsežno opravljeno delo v prid naše narodne skupnosti na Koroškem.

Rodom iz Križ pri Trzihu se je že v zgodnjih mladinskih letih postavil na stran tistih, ki so neomahljivo in vztrajno delali, da bi bili Slovenci kot ljudje in skupnost deležni resničnih demokratičnih pravic in svobod, brez katerih ni pravega človečanskega in družbenega napredka. Zaradi tega je bil že leta 1918 kot vojak postavljen pred avstro-ogrsko vojaško sodišče in zaradi tega je bil tudi pozneje povsod tam, kjer so kovali pogoje za lepšo bodočnost slovenskega naroda.

V medvojnih letih se je Lojze Ude uveljavil kot pravnik in sodelavec slovenskega naprednega tiska. Njegove razprave so zbujele veliko pozornost, ker so bile načelne, stvarne in dosledne. Leta 1941 se je v Ljubljani pridružil narodno osvobodilnemu gibanju. Delal je v agitacijski komisiji IOOF, leta 1944 pa je postal član njegovega znanstvenega inštituta, katerega vodstvo je prevzel leta 1945. Leta 1948 je bil med soustanovitelji Inštituta za narodnostna vprašanja pri ljubljanski univerzi, v katerem je vodil severni oddelček vse do leta 1957, ko je prešel na delo v Narodno in univerzitetno knjižnico.

S svojim delom, s svojimi razpravami in publikacijami je Lojze Ude pridobil velik sloves kot strokovnjak v vprašanjih narodnostnih manjšin. Z njim je zlasti nam koroškim Slovcem veliko pomagal. Ko se mu z našimi čestitkami za vse, kar nam je pomagal, ob njegovi sedemdesetletnici iskreno zahvaljujemo, hkrati iz srca želimo, da bi še dolga leta lahko ustvarjal za uresničenje idealov, katerim je zapisal svoje plodno življenje.

Robert Kropivnik med avstrijskimi prvaki v lahki atletiki

Športni talent in sposobnosti Roberta Kropivnika iz Beljaka smo spoznali in cenili, ko je bil še dijak slovenske gimnazije v Celovcu. Gotovo pa v tistih letih nihče ni računalo, da se bo sedaj 23 let stari študent, ki študira v Grazu, uvrstil med avstrijske prvake v lahki atletiki, ki jo imenujemo tudi kraljico športa. Temu je sedaj tako. V soboto je na tekmovanju za avstrijsko prvenstvo v lahki atletiki, ki je bilo v Schiellen na Štajerskem, kot član celovškega kluba lahke atletike postal prvak v peterboju. V disciplinah peterboja je dosegel 3281 točk in s tem prekosil Rainerja Rescha

(VOEST) iz Linza, ki je dosegel 3250 točk in Josefa Schoberja (TC Innsbruck), ki je dosegel 3061 točk. S tem je Robert Kropivnik hkrati postavil nov koroški rekord. Njegova zmaga v disciplinah peterboja je prišla nepričakovano in je presenetila avstrijsko športno javnost. Tukaj njegovi dosežki: skok v daljavo 6,73 metra, met kopja 46,09 metra, met diska 32,11 metra, tek 200 m v 22,9 sekunde in tek 1500 m v 4 minutah in 19,8 sekunde.

Teden dni pred temi tekmami se je Robert Kropivnik udeležil ASKO tekme za pokal zveznih dežel v Linzu, kjer je zmagal v teku 400 metrov in v teku čez drn in strn 400 m. Za prvi tek je potreboval 50 sekund, za drugega pa 56,5 sekunde. Še bolje je odrezal v tekmovanju za koroško deželno prvenstvo v lahki atletiki, kjer se je udeležil 8 tekmovanj in pri štirih zasedel prvo mesto, pri nadaljnjih štirih pa tretje mesto.

K doseženim uspehom mu po tej poti čestitajo vsi stari in mladi slovenski športniki na Koroškem.

Razvoj in problemi turizma v Podjuni

Velikovski okraj ali Podjuno v širšem pomenu besede turistično prav gotovo ne moremo že primerjati s celovškim in beljaškim okrajem. Na turističnih nočitvah v deželi je namreč udeležena le s 6 %, medtem ko njeno prebivalstvo predstavlja 8,1 % koroškega prebivalstva. Ne glede na to pa je treba le poudariti, da je njen turistični pomen v zadnjih petih letih vidno narasel. Število turističnih nočitev, ki je glavno merilo porasta tega pomena, je naraslo za 67 %, medtem ko je v deželni merilu naraslo le za 62 % od okroglo 7,5 na 12,2 milijona turističnih nočitev. V glavnem turističnem centru Podjune, po občinah okoli Klopinskega, Malega, Zablatniškega in Goselnovaškega jezera, na katerega je lani odpadlo 91 % podjunskih turističnih nočitev, se je v tem času število nočitev povečalo za 72 %.

Številčni prikaz tega razvoja je lep in razveseljiv, vendar bi grešili, če bi sedanji gospodarski moment turizma v Podjuni posplošili. Tovrstno problematiko turizma je treba v Podjuni obravnavati z veliko previdnostjo.

Prvič je treba upoštevati, da se turizem v Podjuni omejuje — po nočitvah gledano — le na poletni čas. Zimski turizem je za Podjuno še vedno brez vsakega pomena. Na njega namreč odpade komaj 0,4 % noči tev, medtem ko odpade v deželni merilu vendar že okroglo 4 % nočitev.

Drugič je treba pri obravnavanju gospodarskega momenta podjunskega turizma vzeti v poštev, da imajo od turizma neposredne in pomembnejše koristi le občine in prebivalstvo ob imenovanih jezerih, to so občine Škocijan, Dobrla vas in Žitara vas, do neke mere pa tudi občina Galicija. Ostala območja Podjune vendar še vedno samevajo v njegovi senci. Ta ugotovitev velja tako za območje Svinje planine ali občin severno od Drave oz. Kazškega jezera, kakor tudi za območje Železne Kaple in območje Pece. Sicer zabeležena območja Svinje planine in območje Železne Kaple po številu nočitev v zadnjih petih letih ogromen napredek — območje Svinje planine porast za 130 %, Železna Kapla pa za 119 % — vendar je lani na ti območji odpadlo le 52.938 ali 7 % nočitev, medtem ko jih je glavni center podjunskega turizma zabeležil 663.683.

Še manj neposrednih koristi od turizma pa ima območje Pece, na eni strani občini Pliberk in Bistrica, na drugi pa Globasnica, kjer je število nočitev naraslo le za 19 in 13 %. To območje je bilo na lanskih turističnih nočitvah v Podjuni udeleženo le z 1,4 %.

Gospodarska problematika teh območij pa ni le — treljič — v tem, da prinaša turizem premalo gospodarskih koristi. Problematika je predvsem v tem, da so po teh krajih turistične sobe in postelje vse preslabo zasedene. Medtem, ko je lani v občini Škocijan odpadlo povprečno na turistično posteljo blizu 100 nočitev, v območju podjunskega jezera pa blizu 90, je odpadlo v območju Svinje planine le 38, v območju Železne Kaple 37, v območju Pece pa komaj 20 nočitev. V teh območjih so torej turistične postelje absolutno premalo izkoriščene, vsled česar se v razvoj turizma vloženi denar izredno slabo amortizira, obrestuje pa se zaenkrat skoraj nič.

Ob tej kritični ugotovitvi pa bi bilo napačno, če bi hoteli s kopeljo izliti tudi otroka. Dejansko za to ni nobenega vzroka, niti ne v območju Pece. Razvoj števila nočitev po občinah severno od Drave — izvzemši Št. Peter na Vašinjah — in v občini Železna Kapla v zadnjih petih letih nas mora napotiti do drugih razmišljanj. Pri tem moramo izhajati iz položaja, kakršen je. Turistične sobe in postelje, ki se približujejo v okraju številu 10.000, in dejstvo, da je njihovo število v teh treh območjih že lani značalo okoli 2000, zahtevajo več gostov, kakor jih je prišlo doslej.

To zahtevajo tudi dosedanje investicije, ki so bile neposredno ali posredno vložene v prid razvoja turizma po teh krajih. Njim bo treba prav gotovo dodati še nekaj nadaljnjih investicij, predvsem pa bo treba še bolj razviti sodelovanje občin in turističnih podjetij na področju prepotrebne koordinacije tu-

ristične propagande. Da je ta koordinacija potrebna in da se izplača, čeprav nekaj stane, najbolj kaže uspeh v razvoju turizma, ki so ga zabeležile že doslej občine severno od Kazškega jezera in občina Železna Kapla. Pri koordinaciji teh prizadevanj pa mora udeležena in pristojna činitelje voditi načelo in spoznanje, da more biti tudi turizem gospodarsko uspešen le, če se organsko razvija in če razvoj števila postelj ne prehitava razvoja pritoka turistov, ustreznih restavracij in dobrih kuhinj ter solidne postrežbe, kar je najboljša reklama za privabljanje ljudi na oddih in preživljanje dopusta po naših krajih. (bl)

Tragična smrtna nezgoda

V ŠT. PETRU PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

Družini 41 letnega gozdnega delavca Franca Rasingerja v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu je v ponedeljek popoldne usoda prizadejala hud udarec. Njen oče je postal smrtna žrtev prometne nezgode, ko se je z mopedom vračal z dela domov. Kruta smrt na cesti ga je mahoma iztrgala njegovim svojcem. Žena je zgubila dragega moža, štiri neoskrbljeni otroci skrbnega očeta, naša narodna skupnost pa vrlega človeka, ki nikoli ni omahoval in ki je bil vedno pripravljen, da pomaga v naših narodnih in prosvetnih prizadevanjih.

V pričakovanju, da bo po svojem delovnem dnevu spet lahko stopil v krog svoje družine in se odpočil za

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

V a b i l o
na

PEVSKI KONCERT

● v petek 29. julija ob 20.30 uri na Breznikovem campingu

● v nedeljo 31. julija ob 20.30 uri pri Seničniku ob Malem jezeru

Sodelujejo:

moški zbor
mešani zbor
inštrumentalni trio
„Korotan“ s pevci

Dirigent: Hanzi Kežar

Povezava: Valentin Polanšek

OBČINA SELE ZAHTEVA:

Asfalt na cesto do Šajde

Pred kratkim je delegacija občine Sele obiskala referenta za gradnjo cest, namestnika deželnega glavarja ing. Truppeja in ob tej priložnosti

urgirala asfaltiranje odseka Bajtiške deželne ceste med Selami in Trklom. Delegacija, v kateri so bili občinski zastopniki vseh strank, je ob tej priložnosti opozorila, da je bil ta odsek ceste, ki je 5 km dolg, v letih 1962—1964 v lastni režiji celovškega urada za gradnjo cest razširjen in da od tistega časa čaka na asfalt, za kar je v letošnjem deželni proračunu že predvidenih 300.000 šilingov.

Člani delegacije so namestnika deželnega glavarja s tem v zvezi opozorili na nevezdržne razmere na tej cesti, ki je še vedno v surovem stanju, vsled česar povzroča vsak avtomobil, ki po njej vozi, oblake prahu, kar ni le v škodo prebivalstva ob cesti, marveč tudi škoduje razvoju turizma. Te nevezdržne razmere je treba čimprej odpraviti.

Delegacija pa je ob priložnosti svojega obiska opozorila tudi na potrebo ureditve Bajtiške deželne ceste na njenih ostalih odsekih, ki skoraj ne odgovarjajo več zahtevam sodobnega prometa.

V A B I L O

Mešani in moški pevski zbor
KPD v Globasnici in oktet
KPD „Edinost“ iz Štebna pri
Globasnici priredijo

v nedeljo, 31. julija 1966

PEVSKI KONCERT

in sicer

- ob pol tretji uri popoldne pri Antoniču na Reki
- ob osmi uri zvečer pri Miklavžu v Bilčovsu.

Dekleta bodo nastopila v narodnih nošah.

Francu Krištofu v spomin

Bistrica nad Pliberkom. — Prejšnjo soboto smo se na šmihelskem pokopališču ob ogromni udeležbi žalnih gostov poslovili od moža iz naših vrst, ki zasluži, da mu v našem listu zapišemo nekaj vrstic v spomin. V starosti komaj 55 let je za zahrbtno boleznijo preminul železničar France Krištof, doma iz znane Frinove družine v Dvoru. Bolezen ga je mučila že več let, zato je moral predčasno stopiti v pokoj, žal pa je mogel pokojnino uživati le kratke mesece.

Pokojni Franc Krištof je bil pri vseh, posebno pa v naših prosvetnih vrstah priljubljen brez pridržka. To pa zaradi njegovega kremiteljskega značaja, vedre narave ter zavestne in dejavne pripadnosti svojemu ljudstvu. Nad vse vnet je bil za slovensko narodno svetlo in v svojem prepričanju nikoli ni klonil. Zaradi svoje neomajne značajnosti je bil hote ali nehoti spoštovan tudi pri svojih delovnih prijateljih železničarjih, kakor tudi pri svojih predpostavljenih. Nad vse požrtvovalen je bil dolga leta navdušen pevec v pevskem zboru v okviru SPD v Pliberku pod vod-

stvom zborovodje Foltija Hartmana. Kot pevec je sodeloval na neshetih prireditvah ter številnih turnejah v tu- in inozemstvo. Razen tega je sodeloval s pravim razumevanjem pri mnogih naših skupnih prizadevanjih za ohranitev in blaginjo koroških Slovencev.

V času nacističnega nasilja je moral s Frinovo družino tudi pokojni France prestopiti bridko usodo v pregnanstvu in izseljeništvu. V izseljeništvu je bil poln trdne vere v končno zmago pravice nad nasiljem ter izredno dober in vzpodbujajoč tovariš izseljeniškim sootpinom, ki ga vsi hranijo v prijateljskem in toplem spominu. Poročil se je s Feratovo hčerko. Zakoncema sta se rodila dva otroka, fantek in deklica, ter so živeli v svoji hiši na Bistrici.

Pri pogrebnih svečanostih smr med ogromno množico žalnih gostov videli med drugimi tudi mnogo bivših izseljencev, pliberškega župana Kristana, kot šefa železniške postaje in mnogo železničarjev, pliberškega podžupana Kuma, predsednika Zveze slovenskih

izseljencev Kramerja in tajnika Janetiča, predsednika SPZ dr. Zwitterja ter zastopnika železniškega sindikata Kranjca. Ob odprtem grobu so spregovorili dekan Srienc, predsednik Zveze slovenskih izseljencev ter zastopnik železničarjev. Vsak govornik je iz svojega gledišča osvelnil zgledni značaj pokojnika. Moški zbor, med katerim je bilo tudi več starejših pokojnikovih pevskih tovarišev, je odlično odpel ganljivo žalostinke. Med številne vence in cvetje sta na svežo gomilo položila venca tudi Zveza slovenskih izseljencev in zastopnik železničarjev.

Žalujočim svojcem Franca Krištofa izrekamo naše iskreno sožalje, blagega pokojnika pa bomo ohranili v trajnem lepem spominu.

K O L E D A R

Petek, 29. julij: Marja
Sobota, 30. julij: Abdon
Nedelja, 31. julij: Ignacij
Ponedeljek, 1. avgust: Vezil sv. P.
Torek, 2. avgust: Porajunkula
Sreda, 3. avgust: Lidija
Četrtek, 4. avgust: Dominik

Obvestilo staršem

O POVRATKU OTROK IZ SAVUDRIJE

Otroci, ki se nahajajo na počitniškem letovanju v Savudriji, se vmejo v nedeljo 31. julija 1966. Vrnili se bodo z avtobusom avtobusnega podjetja Štefan Sienčnik iz Dobrle vasi.

V Celovec prispejo otroci ob pol štirih popoldne. Otroke, ki so doma iz Roža, Gur in od Zilje, naj starši čakajo v Celovcu, Gasometergasse 10.

Otroci iz Podjune prispejo v Dobro vas približno ob pol petih popoldne. Starši naj jih čakajo na sedežu avtopodjetja Štefan Sienčnik v Dobrli vasi.

Starše posebej opozarjamo, da nosijo sami odgovornost za vsako morebitno nezgodo otrok, če jih na določenih mestih sami ne bodo čakali.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Baravljje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Pravila za vroče dni

V ameriški armadi delajo poizkuse, ki povsem na novo osvetljujejo vprašanje, kako človek laže prenaša vročino, zlasti se v vročem podnebju. Psihologi so opazovali vojake, ki so bili v posebnih komorah izpostavljeni ekstremnim temperaturam, od mraza pri 55 stopinjah do vročine pri 75 stopinjah. Tudi so eksperimentirali z vojaki v arizonski puščavi, kjer se živo srebro povzpne čisto tudi nad 50 stopinj.

Iz rezultatov lahko že zdaj povzamemo nekaj pravil za vroče dni.

Jejte kot običajno! V vročini zgori v telesu ravno toliko hrane kot v mrazu, če človek opravlja delo. Najboljša je na beljakovinah bogata, količinsko ne preobilna hrana. Kot proizvajalci energije in hranilni so zlasti obroki iz mesa, lahko tudi hladni. Jajca, ribe in sir vsebujejo prav tako precej beljakovin; če jih servirate hladne, jih boste prav tako radi jedli kot ostale solate. Če pa si v vročih dneh želite vroč mesni obrok s krompirjem, si ga kar pomirjeni privoščite.

Nosite lahko vsako barvo. Resda temna blaga vpijajo več toplote kot svetla, toda razlika je tako neznatna, da na vaše dobro počutje v vročih dneh komajda vpliva.

Oblecite se! Ne drži, da se počutite bolj sveži, če imate na sebi samo najnujnejše. Že najlažja obleka varuje pred vpijanjem toplote, ki jo oddajajo stvari okoli vas, in pred neposrednimi sončnimi žarki. Pri poizkusih so vojake poslali na sonce oblečene in slečene. Oblečeni so v eni uri sprejeli 120 kalorij, slečeni pa 200.

Alkohol in vročina se ne trpita. Alkohol moti naravno uravnavanje toplote v telesu. Časa piva v vročini nemara poživi. Po treh časih pa vam bo samo še bolj vroče.

Če se znojite, pijte vodo. Ne dajte si dopovedati, da je bolje, če nič ne pijete. Ker telo v vročini izgubi tekočino — v zelo vročih dneh tudi do 14 litrov — morate piti toliko vode, da preprečite izsušitev tkiva. Pri tem ni važno, ali je voda mrzla ali topla.

Nosite majico. Majica vsrkava znoj, vlažna trikotaža pa pobere sol s kože, s čimer se izognete draženju kože. Pravilo ne velja za tropsko klimo.

Uživajte toliko soli kot običajno. Če se na vročo klimo še niste navadili ali če morate delati v hudi vročini, je dobro, če pojedete celo kakšno solno tableto ali hrano bolj solite kot običajno. Sele ko se je telo privadilo, izloča z znojem manj soli in si je ohranja toliko, kolikor je potrebuje.

Vročne in mrzle prbe ne pomagajo. Kopajte se v vodi, ki ima telesno temperaturo, ali malce hladnejši vodi (27 do 32 stopinj). Voda je dober toplotni prevodnik, mrzla voda pa zoži krvne žile v koži in s tem zadržuje toploto v telesu — vroča voda pa spet še okrepi pritiskajoči občutek vročine.

Delajte. Seveda je dobro, če v vročini ne pretiravate z delom in pazite nase. Popolno brezdelje pa nikakor ne bladi. Na vročino se hitreje navadite, če se nekoliko gibljete ali opravljate svoje običajno delo. V brezdelju vam bo dlje vroče.

Elektronika za vsakdanjo rabo

„Čez nekaj let bomo nosili v žepu elektronske možgane, komaj večje od zavojčka cigaret. Če boš srečal človeka, čigar govorico ne razumeš, ti bo elektronski strojček tolmačil besede in pojme.“ Tako se glasi ena izmed napovedi o dobi avtomacije, ki se je na nekaterih področjih — na primer pri vesoljskih poletih — že začela, bo pa v doglednem času segla tudi v vsakdanje življenje.

Kaj vse bodo zmogli elektronski možgani ali „computerji“, kakor se imenujejo v angleščini? Blažili bodo prometne zastoje in svetovali čas dopusta; politikom bodo reševali probleme, gospodarstvenikom kazali pot iz zagate; po potrebi bodo — na podlagi vloženih podatkov — ženinu narisali podobo zakonske (ne)sreče, če se bo oženil s tisto, ki jo je izbral. Nečemu pa le ne bodo kos: slej ko prej bodo prsti zaljubljenecv skubili marjeličin cvet, ustnice pa ponavljale ob odtrganih belih lističih „ljubi me, ne ljubi me...“

Elektronski možgani namreč ne bodo nadomestili naših misli in čustev; ne bodo odločali, marveč zgolj postregli s dejstvi, potem ko jih bomo „nakrmili“ s potrebnimi podatki. Ta pridobitev sodobne znanosti in tehnike bo postala nepodkupljiva, vselej zanesljiva spremljevalka na vsakdanji življenjski poti. „Computer“, ki nam bo prihranil napore težkega dela, se bo razvil v trdno oporo človeštva v dobi avtomacije, ki se bliža z velikimi koraki.

„Doba avtomacije, ki se je že začela,“ pravi neki strokovnjak, „bo bolj in bolj posegla v človekovo življenje in mu dajala svoj pečat. Čim prej se ji bomo prilagodili povsod, tako pri delu kakor v prostem času, tem manj bomo čutili neugodne posledice, neprizanesljive za tiste, ki bodo zastajali za življenjskim utripom, močno spremenjenim zaradi elektronskih avtomatov.“

Že danes so mnoge velike tovarne po-

vsem avtomatizirane; človek zgolj kot nadzornik spremlja proizvodni postopek od dovoza surovin do zavrtih izdelkov. Elektronski možgani bodo delo spremenili v pritisk na gumbe. Ni daleč čas, ko se bodo tako uveljavili, da težkega fizičnega dela ne bo več in da se bo delovni feden postopoma skrajševal. Zato pa se bo po mnenju strokovnjakov podaljšalo obvezno šolanje do 18. leta, medtem ko bo s petdesetimi leti moral že vsak človek v pokoj.

„Computer“ ne bo robot, temveč nepogrešljiv pomočnik človeka. Tako v proizvodnji kakor v zasebnem življenju bo nepristransko odgovarjal na vprašanja; s hitrostjo svetlobnih sekund bo predelal vlozene podatke in nakazal rešitev. Odločitev pa bo slej ko prej prepuščena človeku, tako da ni mogoče govoriti o zasužnjenju. Nasprotno, elektronski možgani bodo človeka osvobodili ter z odvzemom težkega dela in vseh hujših naporov napravili življenje zares vredno življenja.

Ne smemo pa pozabiti, da elektronski možgani pravzaprav ne znajo „misliti“. Prav tako nimajo človeških slabosti, ne poznajo niti strasti niti ljubezni in sovraštva; ne morejo ne odpuščati ne pozabiti. Njihova poglavitna lastnost je, da na ukaz takoj postrežejo s tistim, kar je človek vložil v njihov magnetni „spomin“. Torej bi jih najlažje primerjali z velikansko knjižnico, z arhivom tehničnih dosežkov in znanstvenih dognanj, s skladiščem, ki pred nami razgrinja vso svojo vsebino s hitrostjo 465.000 km na uro.

Svatba na Malajskem polotoku

Ženin in nevesta skleneta življenjsko zvezo pred vsemi vaščani

Od starih malajskih običajev se je svatbeni obred ohranil še najbolj. Svatbo slave na malajskem polotoku po več dni. Tradicija se je ohranila samo še v vaseh. V mestih si mladi Malajci že sami izbirajo partnerja, medtem ko so na deželi še vedno starši odločilni činitelj za poroko.

Predstava se dogaja predvsem na odru, ki so ga včasih razsvetljevale petrolejke in ki ga danes razsvetljujejo žarnice in na katerem stoji prestol za ženina in nevesto. Nevesta je oblečena v tamkajšnjo nošo, prepleteno z zlatimi in srebrnimi trakovi, v temnih laseh ima svetleč nakit in čaka na spreved, ki ji bo pripeljal ženina. Še vedno se mnogokrat zgodi — tako zahtevajo stari običaji —, da se takrat bodoča zakonca vidita prvič. Iz posebne bogato okrašene skodele vzameja vsak nekaj žepcev riža in njuna zveza za življenje je sklenjena.

Tudi na Malajskem polotoku še vedno gledajo starši pred poroko predvsem na to, kako premožni bo bodoči par. Zaželeni so najbolj ženini z riževimi polji ali nasadi kavčukovca iz sosednje vasi, kar naj bi omogočilo, da se (po vzorcu civiliziranega sveta) obe zemljišči arondirata.

Biti oče številnih hčera na Malaji ni tako problematično kot na primer v Indiji, kjer mora nevestin oče pripraviti svatbo in zagotoviti hčeri bogato doto. Vse te dolžnosti so na Malaji dolžnosti ženinevega očeta, kajti ženini si ustvarja družino. Celotno več, malajski ženin mora svojemu tastu plačati določeno odkupnino in skupaj z njim pripravljati balo svoji nevesti. Malajci so muslimani in se smejo poročiti s štirimi ženami, ki pa morajo biti med seboj popolnoma enakopravne. Zaradi takih velikih izdatkov imajo Malajci običajno samo po eno ženo.

Vendar pa je položaj malajske žene precej drugačen od položaja žene v arabskem svetu. Malajka ni omejena v svobodi, sme iz hiše in ne nosi fenčice. V zunanjem svetu sicer zaradi običajev nima popolnoma enakih pravic kot njen mož, toda v družini je z njim v vsem enakopravna.

Hiše za Luno

Prav gotovo bo minilo vsaj še nekaj let, preden bo prvi človek pristal na Luni in se sprehodil po njej. Vendar pa so hiše za bivanje na naravnem satelitu našega planeta že pripravljene, in sicer kar v najrazličnejših izvedbah in po različnih cenah.

Pri tem so posebno iznajdljivi Američani, ki v načrtih in teoriji sploh daleč presegaajo Ruse, kateri se raje zadovoljujejo z realnimi dosežki in zato v dejanskih uspehih tudi vedno prednjačijo pred Ameriko, kar so dovolj zgovorno pokazali vsi dosednji podvigi pri osvajanju vesolja.

Kako daleč sega fantazija ameriških konstruktorjev, naj pove dejstvo, da imajo za Luno pripravljene celo že vile z garažami.

kor da sta pozabila, da je šele dopoldne — zunaj čaka delo, sonce ogreva zemljo — in se poljubila.

„Ježeš, Marija in sveti Jožef! Zdaj se že dedi poljublja,“ je s sklenjenimi rokami vzkliknila Petrova mati in od začudenja obstala na vratih.

Jesenšek se je ob nenadnih besedah naslonil s hrbtom na sod in se zagugal v kolenih, ko da se bo vsak hip zavrtel s sodom vred, Peter je stal ko prikovan in mežikal, kakor da je prišel iz teme na svetlo.

Njegova mati se je razčeperila na pragu in kričala: „Marš ven iz kleti! Ali te ni sram? Viničarja vlačiš v klet in še poljubljaš se z njim! Ne, tega ne bom prenesla! Grunt bom prodala!“ Nato se je obrnila k Jesenšku: „Da vas ni sram, svinja pijana! Dosti ste stari in vsaj vi bi morali biti pametni. Samo žrli bil!“

Jesenšek je napravil Lojziki pridigo. Govoril ji je o Petru, ni ga mogel dovolj pohvaliti, in ji prigovarjal, naj ne pozabi, kaj pomeni gospodinja na gruntu.

Ko jih je Peter v nedeljo obiskal in je kar pred starši vprašal dekle, če si je premislila, mu je odgovorila: „Če nama je tako usojeno, bova postala mož in žena. Najprej pa se bom morala izučiti za šiviljo.“

Še tisti večer je prinesel pletenko vina in napiljal vsem po vrsti. Jesenška sta se tako nacejala, da sta se samo smejala, ko je fant pri mizi objemal njuno hčerko.

Čez nekaj dni je Lojzika prejela rožnato pismo: „Pobegnil sem v Avstrijo. Če ne bi imel rožmarina, ki si mi ga ti dala za spomin in če ne bi smel misliti nate, bi mi bilo še bolj hudo. Komaj čakam, da te bom spet videl. Tako te imam rad, da ne najdem prave besede. Anza.“

Z okornimi črkami popisan papir ji je zdrknil na tla. Z roko je šla preko čela, kakor bi hotela pregnati spoznanje: — Anza misli nate in ne ve, da te je medtem

dobil Peter. Vseeno ni tudi tebi. — S stisnjenimi ustnicami je zašepetala: „Prepozno!“

26

Po župnikovi smrti je v šentpavelsko župnišče prišel Juretič, mož v najlepših letih, dotedanji kaplan blizu Celja. Z njim je prišla tudi kuharica, brez katere si vaščani ne bi mogli zamišljati novega dušnega pastirja.

Bil je nastarejši izmed šestih otrok. Mati si je odtrgovala od ust, samo da bi njen sin dovršil šole in prinesel blagoslov v hišo. Rad je imel svojo mater. Ubogal jo je tudi takrat, ko se je moral odločiti za poklic. Na njeno željo je odšel v bogoslovje.

V novem kraju je kmalu dobrodu spoznal vaščane in šentpavelska vina. Celu v gostilno je pogledal. Najrajši se je zadržal pri Mačku, kjer je večkrat metal karte do polnoči. Kuharica Lenčka je marsikdaj podpirala gospoda, ki je preveč pogledal v kozarec in ga vlekla v župnišče, a vaščani se niso zgražali zaradi tega.

Kuharica Lenčka, rdečelična, z dolgimi kitami, in s kratkim krilom, da so se videle lepo oblikovane noge, je izzivala fante. Tudi Keglov Mirko in Knedlov Lojze, znana izbirčnega, sta začela obračati oči za prikupnim dekletom.

Nekega dne so po vasi začeli šušljati (tisti z dolgimi jeziki, med njimi seveda Majerič), čes da bi zidovi lahko povedali marsikaj, če bi znali govoriti. Pa ni bilo nič takšnega, da bi bilo vredno besede. Župnik je bil zalotil Keglova Mirka pred župniščem in je zato ozmerjal kuharico. Bilo je tako.

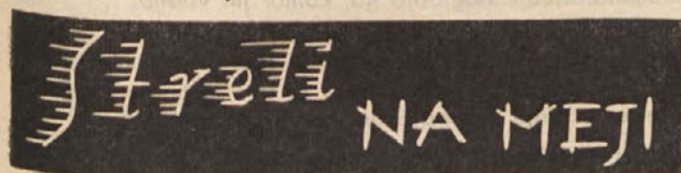
Lenčka je nakupovala v trgovini.

„Kaj še potrebujete, lepa gospodična?“ se je dobričal Mirko in se naslanjal na prodajno mizo.

„Kako ste uslužni,“ se je zahvalila.

„Lepa Lenčka,“ je ponovil in jo ljubeznivo pogledal.

Janez Švajncar:

21

„Zakaj me tako gledate? Če boste pili, bom prinesel.“

„Prileglo bi se mi že.“ je zajecjal.

„Bom pa prinesel. Ah, kaj. Pojdite z menoj!“

„Tvoji materi ne bo prav.“

„Ne pozabite, da bom nekoč jaz prevzel grunt,“ se je postavil Peter in odprl s pločevino okovana kletna vrata.

Jesenšek se kar ni mogel napiti.

„Lojzika bo moja,“ je čez čas rekel Peter.

„Veš, ti si kmečki. Midva z ženo ji ne bova nič zapustila.“

„Imam jo rad in nisem vprašal, če je bogata,“ je fant trdil svoje in čutil, kako ga je znova prijemale vino.

„Tvoja mati ne bo dovolila.“

„Če me bo Lojzika hotela, ne bom vprašal za dovoljenje.“

Medtem sta se oba počteno nakresala. Peter se je spozabil tako daleč, da je predlagal:

„Spodobilo bi se, da bi pila bratovščino. V žlahti si bova in sorodnikom se ni treba vikati.“

Jesenšek je zadovoljno pokimal.

„Lojziki povejte, naj se odloči zame.“

„Jaz ji bom že povedal. Če jo imaš ti rad, mora imeti rada tudi ona tebe.“

V dušku sta izpila, trčila z dnom kozarcev, si podala roke in povedala vsak svoje ime. Nato sta se objela, ka-

Krmno žito se je podražilo

Z 10. julijem se je podražilo uvoženo krmno žito in sicer koruza, ječmen, pšenica in vse vrste prosa (milcorn, sorghum, dari, cirok idr.). Podražitev temelji na odredbi zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo in je v skladu z zakonom o urejanju cen.

Grosistična cena ob dostavi do železniške postaje skladišča znaša (za tona):

krmna koruza	S 2171,95
krmni ječmen	S 2036,20
krmna pšenica	S 2036,20
vrste prosa	S 2036,20

Potrošniška cena pri količini 25 do 50 kg ne sme prekoračiti pri krmni koruzi 2400 šilingov za tona, pri krmnem ječmenu, krmni pšenici in pri vrstah prosa pa 2250 šilingov za tona.

V tej ceni je že vračunan transportni prispevek, grosistična marža 3% in marža za drobno prodajo v višini 7,5%. Pri drobni prodaji v večjih količinah se marža za drobno prodajo zniža in sme znašati pri količinah

50 do 500 kg	7%
500 do 1500 kg	6%
nad 1500 kg	5%

Uvoženo krmno žito se ne sme uporabljati za druge namene, kakor za krmljenje. To določilo mora biti iz dobavnih listov in računov jasno razvidno.

Zadnjič se je krmno žito podražilo pred dvema leti. Takrat je bila grosistična cena za krmno koruzo inozemskega izvora določena z 2144 šilingov, za krmni ječmen in krmno pšenico pa z 2004 šilingi za tona. Sedanja podražitev znaša torej pri krmni koruzi 27,95 šilingov, pri krmnem ječmenu in krmni pšenici pa 32,20 šilingov na tona. Praktično se je torej kilogram krmnega ječmena ali pšenice podražil za 3,3 groša, krmne koruze pa za 2,8 grošev.

AKTUALEN PROBLEM:

Ozka servitutna pota in široka vozila

Razvoj mehanizacije kmetijstva je privedel do tega, da so številna pota za sodobna kmetijska vozila in stroje preozka. S tem nastaja problem, ki je vedno spet predmet sporov, če gre pri poteh za servitutna pota.

Servitutna pot je pot neke kmetije, na kateri imajo lastniki drugih kmetij po ABG (§ 484) omejeno pravico vožnje. To določilo torej pomeni, da pravice servituta ni mogoče razširiti, marveč je ta pravica omejena na dolgoletno širino poti. Vrhovno sodišče v naši državi je sicer že pred leti odločilo, da je na vseh servitutnih poteh z dovoljenjem prevažanja tovorov z vpregami, dovoljena tudi vožnja z motornimi vozili. Omenjeno sodišče je vendar to odločitev omejilo, ko je temu dovoljenju dodalo, da s tem lastniku poti in sosednih zemljišč ne sme biti naloženo breme razširitve servituta. Širina vozil in strojev, ki smejo po servitutu

Zložitev zemljišč bo lahko uradno uvedena

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo pripravlja osnutek novele, ki bo spremenila nekatera določila zakona o zložitvi in komasaciji zemljišč iz leta 1951. Novela bo predvidoma že jeseni predložena parlamentu v razpravo in sklepanje. Ministrstvo pa dela tudi na novem zakonu o tovornih poteh in žičnicah. Ta zakon naj bi zamenjal zadevni zakon iz leta 1932. Sprememba določil obeh sedanjih zakonov je potrebna, ker so v teku burne mehanizacije kmetijstva, ki smo ji priča zadnjih 10 let, postala nevdržljiva.

Novela k zakonu o komasaciji kmetijskih zemljišč bo vsebovala nekaj bistvenih novih določil. Ta določila izhajajo iz načela, da je ureditev kmetijskega prostora, ki bo na eni strani odgovarjala pogojem strojnega dela na polju in ki bo na drugi strani upoštevala narodno gospodarska gledišča, neobhodno potrebna. Zato je namen novele, da pospeši odpravo razdrobljenosti in neodgovarjajočih oblik kmetijskih zemljišč in da odpravi negospodarske velikosti zemljišč in kmetijskih obratov. Poleg tega stremi tudi za odpravo prostorninsko stisnjenih dvorišč in naselij; omogočiti pa hoče tudi boljše transportne pogoje med kmetijskimi zemljišči in po naseljih ter uspešnejši postopek pri gradnjah cest, železnic in napravah za oskrbo z energijo, pri ureditvi hudournikov in pri gradnjah za omejitev nevarnosti plazov.

Zaradi poenostavitve in pospešenja postopka za uvedbo in izvedbo komasacije hoče novela omogočiti, da bo postopek lahko uveden po uradni poti ne glede na pristanek večine prizadetih, ki je sedaj bistven predpogoj postopka. Pri odškodninah v zvezi s komasacijo hoče doseči tako ureditev, ki bo omogočala urejen nadaljni razvoj kmetijskega gospodarskega prostora. V praksi to pomeni, da bo novela pod določenimi predpogoji omogočala, da bodo v teku komasacije lahko odkupljena zemljišča,

na katerih sedanji lastnik nima več interesa. Novi zakon o tovornih poteh in žičnicah predvideva v osnutku med drugim pravico

do prevoza oseb in blaga po tujih zemljiščih in sicer proti plačilu odgovarjajoče odškodnine. To pravico hoče razširiti od kmetijskih tudi na gozdna zemljišča. Nadalje predvideva tudi določilo, po katerem bo ob določenih varnostnih ukrepih dovoljen na žičnicah za prevoz blaga tudi prevoz ljudi. Tudi osnutek tega zakona se zavzema za poenostavitve upravnega postopka in za postopek razlastitve, če dugače gradnja tovornih potov in žičnic ni mogoča.

Da bomo res produktivno krmili

(2. nadaljevanje)

MEŠANICE ZA PITOVA GOVEDA

Zadružna mešalnica krmil v Celovcu izdeluje od teh mešanic za pitanje mladih goved (Baby-Beef) in mešanico, ki je namenjena kot dodatek k osnovni krmi, če je ta bogata na beljakovinah. Poleg tega izdeluje še dve mineralni mešanici.

„RAIFFEISEN-JUNGRINDERMASTFUTTER (Baby-Beef)“ vsebuje najmanj 25 % surovega proteina ali okoli 20 % prebavljivih beljakovin ter 600 škrobnih enot. Poleg tega vsebuje še magnezij, železo, baker, mangan, jod in kobalt. Prebavljive beljakovine so s škrobnimi enotami v razmerju 1 : 3,2.

Že to razmerje kaže, da je ta mešanica na mestu pri pitanju mladih goved, če v osnovni krmi beljakovin primanjkuje. Dnevni obrok te mešanice naj ob osnovni krmi 3 kg dobrega sena ter silaže ali pese do sitosti znaša za goveda od 200 do 300 kg žive teže 1,5 kg, poleg nje pa je treba dodati na dan še 7 dkg »Raiffeisen-Spezial-Mineralstoffmischung SRH«. Ko živali do-sežejo težo 300 kg, je treba poleg osnovne krme, kakor je zgoraj opisana, obrok mešanice zvišati na 2,5 kg dnevno, obrok mineralne mešanice pa na 10 dkg. Za opitanje mladih goved je torej potrebnih 400 do 500 kg te mešanice, poleg tega pa 600 do 700 kg sena, 2300 do 3000 kg silaže ali pese ter 18 do 24 kg mineralne mešanice.

Če pa imamo na beljakovinah bogato osnovno krmo, kar je primer zlasti v polletnem času in pa pri krmljenju s travno silažo, potem je za pitanje bolj priporočljiva mešanica

„RAIFFEISEN-RINDERMASTFUTTER“, ki vsebuje le 15 % surovega proteina ali ca. 12 % prebavljivih beljakovin, 650 škrobnih enot in iste sladkovne elemente. Razmerje prebavljivih beljakovin do škrobnih enot je pri tej mešanici 1 : 5,4.

Ta mešanica je tudi pripravna za pitanje starejših goved, zlasti volov. Njen dnevni obrok ob osnovni krmi, ki naj je govedo dobi do sitosti, naj ob začetku pitanja znaša 2 kg, tekom pitanja pa ga je treba postopoma zvišati na 4 kg.

Obe mešanici pospešujeta mesnatost mladih goved. Z njima

- dosežemo zahtevano kvaliteto pitanega goveda, s tem pa tudi doljšo ceno in zanesljivejši odkup;
  - izkoristimo sposobnost mladega goveda za tvorbo mesa in zmanjšamo potrebo krme za kilogram prirastka, ker ob takem krmljenju pridobi govedo dnevno 1 do 1,4 kg na teži;
  - skrajšamo čas pitanja, s čimer pospešimo obtok denarja na kmetiji in zmanjšamo potrebo po delu, ki ga pitanje stane.
- Za pitanje mladih goved pridejo v poštev le hitrorastna teleta, ki smo jih odredili, kakor je bilo to opisano v prvem poglavju teh navodil. S tema mešanicama pričnemo mlada goveda pitati, ka so 250 do 300 kg težka. Pitanje traja 5 do 8 mesecev. V tem času goveda dosežejo težo 450 do 500 kg.

„RAIFFEISEN-MINERALSTOFFMISCHUNG R 22“ vsebuje najmanj 22 % fosforne kisline. Njeno razmerje do apna znaša 1 : 1,6. Poleg fosforja in apna vsebuje še sol ter magnezij, železo, baker, mangan, žveplo, jod, kobalt in cink.

Prilpravna je ta mešanica za vsa goveda, pokladamo pa jo na silažo in sicer odraslim govedom 15 dkg, mladim pa 7 dkg dnevno.

„RAIFFEISEN-MINERAL-STOP“ je mineralna mešanica, ki jo goveda potrebujejo ob paši, zelenem krmljenju in pri krmljenju s pretežno sočno krmo. Mešanica vsebuje do 3 % peska in ilovice.

Pokladati jo pričnemo že 8 dni pred prehodom na pašo ali zeleno krmljenje. Njena naloga je, da prepreči prebavne motnje pri paši ali zelenem krmljenju. Odrasla goveda naj je dnevno dobijo 20 dkg pomešano z žitnim zdrobom ali otrobmi. Poleg te mešanice morajo goveda dobiti tudi še eno od doslej opisanih mineralnih mešanic za goveda.

(Se nadaljuje)

„Prosim, kaj ste rekli?“
„Lepe uhane imate. Kakor da bi jih zlatar naredil nalašč za vas.“

Zardela je in sramežljivo stiskala torbico.
„Ali vam ni dolgčas? Tako malo prihajate med ljudi. Kaj ne smete nikamor?“

„Saj veste, da nobenega ne poznam in da moram biti pridna.“

„Pri nas so sami dolgočasni obrazi, a vi ste mladi in lepi. Kakšna škoda, ker niste v mestu.“

„Tudi tukaj sem zadovoljna.“
„Bili bi lahko kuharica v večjem hotelu. Tukaj ste tako sami. — Kaj pa, če bi jaz prišel pod vaše okno? Bi se mi oglasili?“

„Za božjo voljo, kaj vendar mislite, saj nisem...“
Zmotila ju je Keglca, ki je klicala iz kuhinje: „Mirko, popoldne bomo zaprli trgovino, v Avstriji imamo delavce.“

S poželenjem je gledal skozi steklena vrata za dekletom.

Lenčka, ki je zatrdala, da se ne bo oglasila, je odprla okno, ko je stopil Mirko na vrtno ograjo in jo poklical. V župnišču je brlela privita petrolejka, nedaleč od splotja pa je utripalo dvoje vročih src. —

Na binkoštno jutro so ljudje na župniškem vrtu opazili slamnatega možiclja, pripetega na cipreso. Pri pozni maši je župnik ob koncu pridige rekel: „Dragi verniki! Kdor se norčuje iz božjih stvari, bo večno trpel v peklenem ognju. Zlobna grešnikova roka je sinoči in cerkvenem prostoru pritrčila na drevo smešnega možiclja. Prav je, da praznujete stare običaje, moja kuharico zasmehevati pa ni lepo. To je svinjarija! Amen.“

Verniki so se spogledali in fantje na vratih so komaj zadrževali smeh še dolgo potem, ko je molila vsa cerkev. Keglav Mirko je pošepetal Knedlnovemu Lojzku v uho:

„Ali ti nisem rekel, da se bo župnik zavzel za svojo kuharico?“

Minili so meseci, minilo je leto in župnik je pozabil na pridigo z možicljem.

Ko je Hitler stegnil svojo roko do vasi ob meji, so v župnišču že ob prvem mraku zagrinjali okna. Govorice nekaterih vaščanov, da bo pod Hitlerjem revežem bolje, so prihajale tudi na župnikova ušesa. Ni sicer vsemu verjel, vendar ni želel živeti slabše, kakor vsa ta leta, ko so mu verniki prinašali del svojih pridelkov.

V teh letih je spoznal tudi Krištofa, župnika nad Lučanami. Nekega večera je potrkal na župnijska vrata.

„Kdo je?“ je vprašal Juretič, ki je šel odpirat.

„Stanovski tovariš,“ se je oglasilo zunaj.
Začudil se je tujcu v duhovniški obleki in ga povabil v pisarno.

Krištof je bil srednje postave, zalitega obraza, in prihajal je v leta, ko gospodi začne rasti trebuh.

„Škofijo bom obiskal v mestu,“ je rekel Krištof in sedel na ponujeni stol.

„Tako, tako,“ je pokimal Juretič, „od kod pa ste?“
„Nad Lučanami je moja fara. Saj sva skoraj sosed.“

„Kako ste prišli čez?“
„Zveze, moj dragi.“

„V Maribor nameravate? Čeprav niste podrejeni naši škofiji?“
Prišlek se je skrivnostno nasmehnil: „Tudi duhovnik ne sme zaostajati za dogodki.“

„Kako mislite to?“
„Enemu bogu služimo, zato si moramo pomagati v nesreči. — Ali smem prenočiti pri vas?“
„Menite torej, da bodo nemške čete zasedle tudi naše kraje?“

„Božja oblast je močna, toda Hitlerjeva pest je nesmiljena. Ljudje nagibajo tja, kamor jih vabijo.“

Čez dva dni se je Krištof vrnil. Nič ni povedal o tem, kako je bilo v mestu. Juretič je bil tudi preveč razburjen, da bi ga spraševal. Neprestano so mu razbijale v sencih besede: „Ljudje nagibajo tja, kamor jih vabijo.“

„Kako naj ravnamo mi, duhovniki?“ je vprašal zaskrbljeno.

„Preostane nam zaupanje v boga, ki je plačnik dobrega in hudega.“

(Krištof je prešel mejo skrivaj zato, da bi se v mestu pogovoril, če bi kazalo pobegniti iz Avstrije pred esesovci in njihovimi domačimi podrepaniki, ki so se vtkali v vse njegove stvari. Toda na škofiji so mu rekli, naj zaupa v božjo milost in se vda v usodo.)

Bilo je trinajstega februarja tisoč devet sto štiridesetega leta. Mrzlo dopoldne. Po hribih je skopnel sneg. Odjuga je tajala led na Pesnici in veter je šumel v gozdovih. Prvi zvončki so pokukali iz zemlje. Juretič je spremljal župnika Krištofa. Šla sta po glavni cesti. Pred mejo sta zavila čez travnik.

„Hvala ti, dragi brat, za spremstvo,“ se je zahvalil Krištof.

„Ne morem se ločiti od tebe,“ je odgovoril Juretič in si odpel plašč. Veter je pihal vanj, da mu je opletal okoli nog.

„Meja je blizu. Nočem, da bi te videli na naši strani.“
„Ne bojim se. Duhovnik sem.“

Vzpenjala sta se ob vinogradu in dosegla kolovoz na obronku hriba.

„Zdaj se le vrni,“ je svetloval Krištof.
„Vrnili bi ti rad obiske.“

(Dalje prihodnjič)

Nesrečno naključje

G. T R A V I S

V trenutku, ko se je Laura obrnila proti možu, je v zraku nekaj švistnilo. Zdrznila se je. Strel iz winchestrke jo je hip oglešil, puška ji je padla iz rok. Horace se je prijel za prsi in se zgrudil. Laura je obupano kriknila:

— Za božjo voljo, Horace, tega nisem hotela — bilo je nesrečno naključje...

Nagnila se je čezenj in brezupno zajokala, ne da bi mu mogla pomagati. Za seboj je slišala korake. Lekarnar Ed Morton je težko sopeč prihitel na kraj nesreče.

— Kaj se je zgodilo? Slišal sem krik. — Zagledal je Horacea, ki je ležal okrvavljen na tleh. — V bližini je Hofmannova farma. Poklical bom zdravnika.

— Ed, počakaj... nikar! — je zastokal ranjenec. To ni... Laura me ni ustrelila. Bil je nekdo drug... neznanec.

— Ali ga moreš opisati?

— Bil je visok možki v lovskem jopiču in z daljnogledom...

Morton je namrščil čelo. Vsaj polovica vseh lovcev iz okolice je nosila lovske jopiče in je imela daljnogled.

— ...zagorelega lica, z velikim debelim nosom...

Horace je zahropel in v naslednjem trenutku izdihnil.

Zopet je zašustelo in na robu gozda se je pojavil možki — visok, v lovskem jopiču in z daljnogledom na prsih. Njegov zagoreli obraz bi bil lep, če bi ga ne bil kazil debeli nos...

Lauri se je zavrtelo in začutila je, kako so se ji zamajala tla pod nogami. Še preden je omedlela, je zaslišala Mortonov glas:

— Že zopet nesrečno naključje, Turner! Zanima me, kako boš pojasnil...

Laura se je zavedla šele v sobi, eni izmed tistih, ki jih je gospa Purdy izdajala lovcem, ko so v času sezone prihajali v te kraje.

— Vem, draga, da je to strašna tragedija, — jo je tolažila starka. — Toda ubijalec bo drago plačal ta zločin. Nihče v Colterju ni na njegovi strani.

— O kom govorite?

— O Burtonu Turnerju, možu, ki je ubil vašega soproga. Lekarnar Morton ga je prijavil.

— Ne, to je pomota! — je zajecljala Laura. — Jaz sem ubila Horacea. Puška se je sprožila sama od sebe. Zakaj bi bil Turner to storil, saj nas niti ne pozna!

— Preden je vaš mož izdihnil, je opisal ubijalca. Ed Morton ni lagal. Zato je Turner v zaporu.

— Takoj moram na policijo. Povejte mi, kje bi našla šerifa.

V sobo je stopil doktor Payne in prekinil razgovor.

— Doživeli ste hud živčni pretes... — je dejal. — Vrh tega se mi zdi primerno, da vam takoj povem, da sem prebral vso zgodovino vaše bolezni.

— Moja bolezen nima nobene zveze s tem dogodkom.

— Nasprotno, živčni zlom, ki ste ga doživeli, je huda bolezen. In zaradi živčnega zloma trdite, da se je vse zgodilo drugače.

— Doktor, jaz sem ubila Horacea in ne ta nedolžni človek.

— Burton Turner je sumljiv in neprijazljiv. Vsekakor si je že davno zaslužil ječo.

— Ne zanima me njegovo prejš-

nje početje, zato tudi nočem, da bi odgovarjal za mojo napako.

— Vi morda zato mislite, da ste ubili svojega moža, ker ste si to najbrž kdaj želeli. Zaradi prestanega pretresa se vam zdaj zdi, da se je vaša želja uresničila.

Brž ko je zdravnik odšel, se je Laura oblekla in odšla za njim. Kmalu je našla policijsko postajo in stopila v šerifovo pisarno.

— Ne razumem, kaj hočete dokazati, gospa — ji je dejal šerif. — Vaš mož je lekarnarju Mortonu povedal, kdo ga je ustrelil. Človek pred smrtjo vedno govori resnico.

— Kdo je Burton Turner? — je vprašala.

— Tega nihče ne ve. Pred desetimi leti je prišel iz mesta, si kupil hišo in se naselil tu. Nihče še ni stopil v njegovo hišo. Celó svoj poklic je opravljal v drugem kraju in ne v Colterju. Pred dvema letoma smo našli na njegovem posestvu mrtvo dekle. Turner je trdil, da ne ve, kdo je bila in kdo jo je umoril. Imel je alibi in oprostili so ga zaradi pomanjkanja dokazov. Toda vsi v mestu smo prepričani, da je on kriv njene smrti.

Lauri je slednjič postalo jasno, da se ji ne bo posrečilo rešiti nedolžnega človeka. Zato je pobrala prtljago in sklenila, da bo v New Yorku poiskala najboljšega odvetnika. Prevzel naj bi obrambo Burtona Turnerja. Pred odhodom se je vrnila k šerifu.

— Pozabila sem vas nekaj vprašati... — je dejala. — Ali ste našli kroglo, ki je ubila mojega moža?

— Krogla je prebila njegovo telo in padla v jezero.

— Toda moji prstni odtisi so ostali na njegovi puški.

— Seveda, saj ste jo držali v rokah.

— Ali izvedenci za balistiko ne morejo ugotoviti, iz cigave puške je padel strel? Ali je Turner isto jutro sploh streljal?

— Tudi on je imel winchestrko in je streljal iz nje. Sicer pa nimate pravice, da se vmešavate v naše

Smeh stoletij

Na koncertnem potovanju je prišel znameniti skladatelj Liszt v majhno mesto. Brž ko so njegovi častilci zvedeli za umetnikov prihod, so se zbrali in mu priredili majhno pojedino. Ko so že posedli za mizo, opazi župan, da jih je trinajst in prestrašen odskoči.

„Nikar se ne vznemirjajte!“ tolaži vraževerce Liszt, „tako sem lačen, da bom jedel za dva, torej nas je štirinajst.“

Mlada gospodična je tako dolgo nadlegovala slavnega glasbenika, da je naposled privolil in poslušal, kako je zaigrala neko Chopinovo balado. Mojster jo je molče poslušal, nato pa je brez ovinkov povedal svoje mnenje, ki ni bilo posebno ugodno. Gospodični se je nos pobesil in je rekla:

„Oprostite, toda tako me je naučila Schumannova soproga.“ „Ljubi otrok,“ jo je dobrodušno zavrnil Liszt, „kako morete pričakovati, da bo mati šestih otrok znala prav izvajati Chopina!“

zadeve. Nismo tako naivni, kakor sodite.

— Ali bi mogla videti Turnerja?

— Seveda, samo če bo hotel privoliti v vaš obisk.

Šerif se je počasi odmajal v zapor in poklical Turnerja.

— Ne, nočem je videti! — je odgovoril le-ta, ko mu je šerif povedal, kdo ga želi obiskati.

— Kakor želite. Lahko vam samo povem, da se ji je omračil um. Bega po ulicah in trdi, da je ubila svojega moža. Pravijo, da je bila v sanatoriju. Če bi bilo po mojem, bi je ne bili nikoli izpustili od tam.

— Čujte, — je nenadoma rekel Turner. — Premislil sem si. Privedite jo.

— Storila sem vse, kar je bilo v mojih močeh... — je rekla Laura, ko je ostala s Turnerjem sama v njegovi celici. — Najela bom najboljšega advokata v New Yorku.

Nihče v tem kraju noče verjeti, da sem jaz ubila Horacea, ker se je vse preveč brigal zame. Ne morem razumeti, kako je vaša postava tako podobna postavi človeka, ki si ga je moj mož izmislil, da bi me zaščitil.

Turner ji je ponudil stol.

— Zahtevali bodo smrtno kazen... — je nadaljevala.

— Da.

— Ali niste slišali? S m r t !

— Da, prav dobro sem slišal.

— Dovolite mi torej, da najdem odvetnika. Jaz sama sem želela ubiti Horacea! Nekaj me je sililo, naj sprožim strel vanj. Horace mi je uničil življenje. Prišla sem v sanatorij za duševne bolezni, ker mi je nenehno govoril, kaj naj delam, kam naj grem, kako naj se oblačim, koliko časa naj spim in kaj naj jem. Ali me ne morete razumeti? Horace me je zadušil. Mislila sem, da bodo ljudje imeli to za nesrečno naključje.

— Toda ubil sem ga jaz! — je mirno povedal Turner.

— Jaz sem ga ubila!

— A jaz bom odgovarjal za dejanje, ki ga nisem storil, in to namesto tistega, ki sem ga zgrešil. So vam pripovedovali o dekletu, ki so jo našli mrtvo na mojem posestvu? Jaz sem jo ubil!

— Vendar mi to ne bo pomagalo. Vedno mi bo pred očmi, da sem ubijalka. Kako naj živim z zavestjo te krivde? Prosim vas, povejte mi, kaj naj storim za vas?

Turner se je lahko nasmehnil.

— Vse stvari dojemate kot otrok. Zame ni rešitve.

Vedela je, da nikoli dokler bo živela, ne bo pozabila tega nasmeha — preganjal jo bo na vsakem koraku, ob vsakem času.

— Ne skrbite... — ji je dejal ob odhodu. — Tudi na vas bo prišla vrsta!

JEAN-PAUL SERGE

Čuden obisk

Deset let je Hector Dupont že zivotalil kot pisatelj kriminalnih romanov, ne posebno senzacionalnih, če naj povemo po pravici. Nekega dne je njegovemu založniku šinila v glavo srečna misel, da je dal na rumen ovitek najnovejšje Dupontove »mojstrovine« z velikimi črkami natisniti: »Tiskano v 150 tisoč izvodih«. Zares so novi roman »Upor termitov« tiskali v pet tisoč izvodih. Začudo je izmišljena naklada zares pomagala in kmalu so o Dupontu govorili kot o enem najuspešnejših pisateljev kriminalnih romanov.

Nekega dne okoli enajstih dopoldne je služkinja prijavila gospodu Dupontu neznanega obiskovalca. Ko je stopil v pisateljevo delovno sobo, se je predstavil kot Jacques Plimat.

Pohitel je in izrazil »svoje iskreno zadovoljstvo, ker se mu je ponudila prilžnost, da osebno spozna pisca, čigar dela čita tako strastno...«

Potem je nadaljeval:

»In zato si vas dovoljujem prosiiti...«

»...za avtogram!« ga je dopolnil Dupont in že segel po nalivno pero.

»Ne! Iskreno vam povem, hotel sem nekaj več!«

»Ah,« je vzklleknil pisatelj. »Prav. Rodil sem se v pariškem predmestju Batignol leta 1925...«

»Nikar, spoštovani gospod Dupont... To že vem... Bral sem v časopisih o vas... Želel bi naravno odkriti zavoso, ki skriva vaše privatno življenje, če mi boste to dovolili... Samo od vas je seveda odvisno, ali mi boste hoteli odgovarjati na vprašanja ali ne. Kratke bom. Znano vam je, spoštovani gospod, da je težko živeti od samega pisanja, ali ne? Koliko vaših mladih kolegov se zaman trudi, da bi dokazali nasprotno!«

»Da, žal je to resnica. Zalostna in nepreklicana. Kar pa se mene tiče, mi moji romani omogočajo, da se ne brigam preveč za vsakdanje življenje...«

Trenutno je naklada mojih romanov...«

»Gotovo že čez pol milijona...«

»Da, za kakih sto, dvesto tisoč čez...«

»Ah, saj to je prekrasno!«

S temi besedami je obiskovalec vstal in dodal:

»To sem hotel slišati iz vaših ust! Hkrati bi vas rad obvestil, da bom v vašo davčno prijavo vnesel zaokroženo številko 500.000 izvodov vsake knjige. In ne zamerite mi, da sem v začetku pozabil povedati, da sem davčni kontrolor za vašo četrt...«

Počutil se je kakor v pasti. Zadnjo možnost, da bi se umaknil pred policijo, je zamudil. Kaj sedaj? Zaman je prepotoval pol države — ponoči!

Podnevi se je skrival. Sicer pa se je počutil kot preganjana zver. In zdaj je bil tu, v tem prekletem mestu, o katerem poprej še nikoli ničesar ni slišal...

Bridko se je nasmehnil: policijski mrhovinarji preiskujejo zdaj vse hotele, kavarne, bare, vse smrdljive luknje, ki jim pravijo hoteli. In iščejo — njega, človeka s torbo. S torbo, polno denarja. S torbo, v kateri je sladka bodočnost ali — smrt.

— Zginiti moram, — je pomislil, — toda kako?

Stopil je v majhno in umazano krčmo. Bil je utrujen ko pes. Od ranega jutra je bil na nogah... In zopet se mu je zdela, da je bilo vse to skrivanje brez smisla.

Neki človek se je usedel za mizo. Dobro ga je pogledal: ni se mu zdel sumljiv. Samo njegov obraz mu je bil nekako znan... Nenadoma se je v krčmo privadila gruča rudarjev.

— Odkod rudarji? — je pomislil. — Nisem vedel, da je tu v bližini rudnik. Sicer pa, kaj sem sploh vedel o tem prekletem mestu?

V krčmi je postalo tesno.

— Vesela vas? — je dejal neznanec. Očitno je bilo, da bi se bil rad razgovarjal. Tigarovski je kimnil z glavo.

Neznanec je počasi pil pivo.

— Videti je, da se more človek tu prav dobro počutiti, — je rekel, — z izjemo seveda... Tigarovski se je zdrznil:

— S kako izjemo?

— Tako pač. Na primer prazna denarnica in nečista vest.

Tigarovski se je obrnil proti točilni mizi: — Plačam!

V tem trenutku je neznanec vstal: — Zakaj taka naglica? Upam, da boste še malo ostali, gospod Tigarovski.

Tigarovskemu so se napele vse mišice, ko je rekel:

— Gotovo ste se zmotili...

Neznanec je prasnil v smeh: — Torej zmotil... Ha... ha... ha... Zmotil... — V redu. Kdo ste in kaj hočete?

— Mogel bi vam biti dober družabnik... Sicer pa je vse odvisno od vas.

Nekaj trenutkov sta stala in si gledala v oči. Nato je neznanec nadaljeval:

— Seveda obstajajo ljudje, kakor ste vi. Toda prav taki ljudje počenjajo neumnosti in odbijajo prijatelja.

— A kakšen prijatelj ste vi?

— Čisto preprosto. Vem, da ste Tigarovski —

F. MC. LORREN

Dvojniki

a nisem odšel k telefonu... ker vem, koliko... tako približno — časniki so pisali o tem — koliko imate v torbi — a vas nisem prijavil. Poslušajte, ni nama treba zgubljeni časa. Zelite pobegniti iz države ali ne želite?

— Vsekakor!

— No, dobro. Velik gangster ste. Tigarovski je velik človek. A jaz... sem samo majhen lopov... Toda imam čisto ime in — prazen žep. Majhni lopovi so vedno siromašni. Vi — s torbo polno denarja...

— Pojasnite!

— Ali se nisem dovolj jasno izrazil, Tigarovski? Samo dobro si me ogledjte!

Šele zdaj je Tigarovski opazil, kako mu je bil ta človek podoben. Hkrati je razumel, zakaj se mu je zdel njegov obraz tako znan...

— Zares! In... — Ime mi je Petronelle. Z mojim potnim listom lahko mirno zginete čez mejo. Ekspres odhaja popolnoči...

Neznanec je potegnil iz žepa potni list. — Koliko stane vaše človekoljubje?

— Zakaj ironija?

Tigarovski je vzel potni list, vse je bilo v redu. Na sliki si je bil še bol podoben.

— Vprašal sem koliko?

— Recimo: deset tisoč dolarjev. In vaš potni list. In — besedo, da vas popolnoči ne bo več tu... A kdo mi jamči?

— Kaj?

Da me ne boste prevarili.

— Če mi plačate, zakaj bi to storil?

— Deset tisoč, — je pomislil Tigarovski. — Deset tisoč... Zame to ne pomeni nič, a zanj mnogo...

— Torej?

— Veste, da me išče policija. Se ne bojite? Zapustila sta krčmo. Neznanec mu je izročil potni list in vozovnico.

— Čudno... Tudi vozovnico ste že kupili? — Hotel sem odpotovati. Toda tako bo boljše...

Tigarovski je vzel iz torbe dva zavitka: — Vaš honorar.

Ko je ostal sam, se je Tigarovski nasmehnil: zdaj bom lahko začel novo življenje...

Popolnoči je stopil v vlak. Poiskal je oddelek na začetku kompozicije. Z mesta, na katerem je sedel, je imel dober pregled.

Vlak se je premaknil in Tigarovski je kmalu zadremal.

Prebudilo ga je naglo zaviranje.

Vlak se je ustavil na odprti progi. V tistem hipu je skupina policajev preplavila kompozicijo vlaka.

— Osebné izkaznice!

Mirno je oddal svoj potni list. Policaj je še enkrat pogledal sliko in nato Tigarovskega:

— Vaše ime:

— Kakor piše: Pe-tro-nelle.

Policaj je izvlekel revolver:

— Roke kvišku!

— Toda to je pomota...

— Morda... Zares nismo mislili, da vas bo mo tako hitro ulovili.

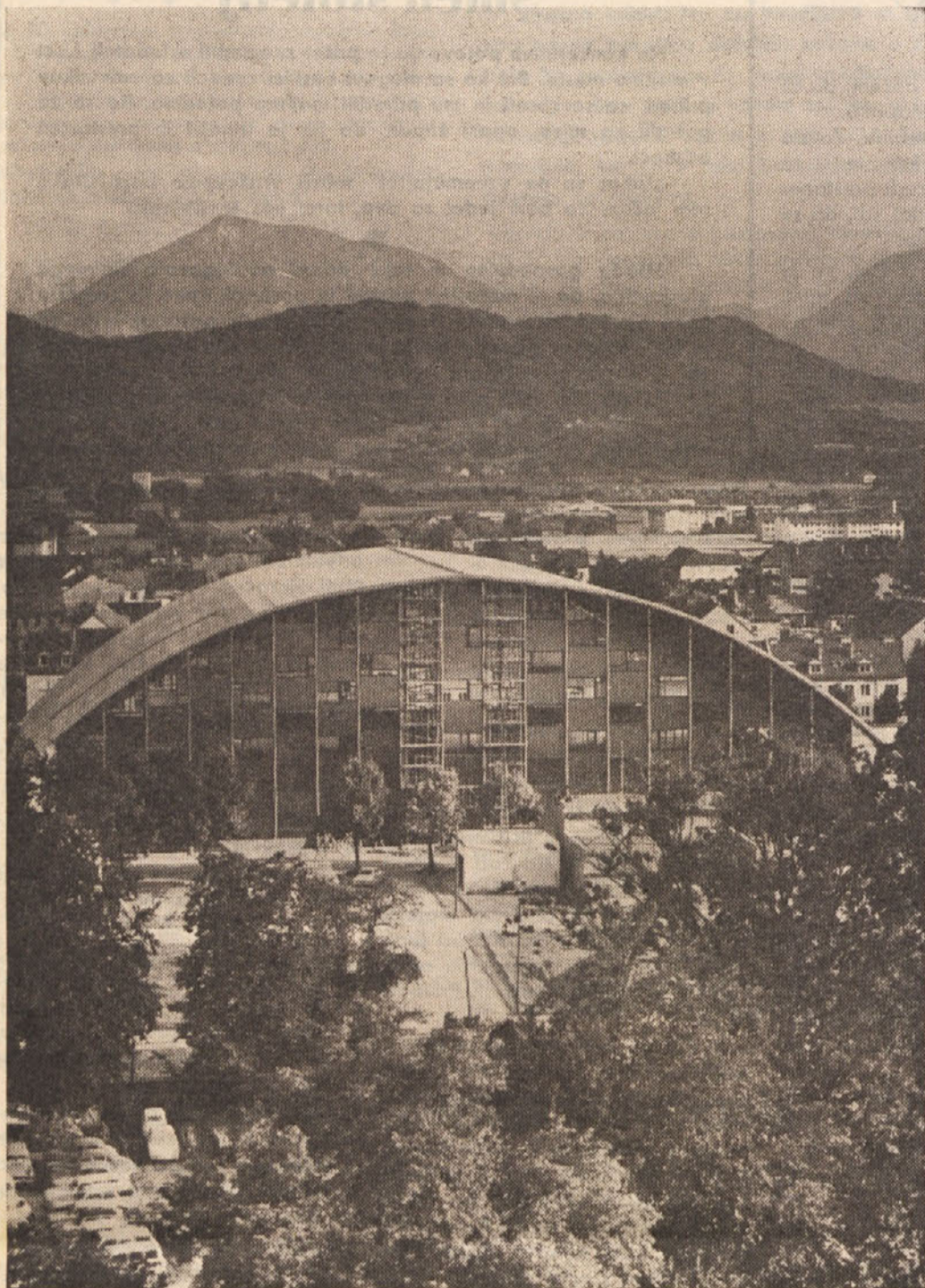
Beden vohun ste, Petronelle. Z vašimi izkušnjami bi domneval, da se tako ne pride čez mejo!

— Počakajte... Nisem vohun... Nisem vohun...

Njegove zadnje besede so utonile v žvižgu lokomotive, ki je potegnila vlak proti obmejni postaji.

Nova hala lesne konstrukcije

simbol Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu

Nova hala je znotraj 96 metrov široka in 26 metrov visoka. Njena streha sloni na 10 obokih iz lepljenih desk, ki so v razdalji 6,80 metra, brez vsakega opornika. Hala ima 6400 kvadratnih metrov notranje površine in je največja konstrukcija iz lepljenega lesa v Evropi. Zgrajena je bila v 8½ mesecih, zgradilo pa jo je podjetje Wiesner-Hager iz Altheima na Zgornjem Avstrijskem

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinja — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 30. 7.: 8.05 Domači vt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika — 16.00 Bodite pozdravljeni — 16.30 Koroški knjižni kalčček — 17.30 Videli in poslušali smo slavnostne igre v Salzburgu — 18.00 Kulturni razgledi — 18.25 Kjer pojejo, ostanemo — 19.10 Odmev časa — 20.00 Solistični koncert iz Salzburga.

Nedelja, 31. 7.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Nedeljska jutranja oddaja — 9.05 Favriliti popevk — 11.00 Koncert v zelenem — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Veselo pelje, veselo zvenenje — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Gospa ministar, veseloliga — 21.10 Zadeva z rajem.

Ponedeljek, 1. 8.: 8.15 Pisana tančica, roman — 8.45 Glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kalčček — 17.00 Pisane melodije — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Aktualnosti za mladino — 20.15 Vsakdanji problemi pod lečo — 20.30 Vedri ljudje so veselje.

Torek, 2. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Pesmi in plesi iz otroških let — 15.45 Četrta ura deželnega mladinskega sekretariata — 18.00 Oddaja deželnega glavarja — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Moderno slikarstvo v Avstriji — 19.00 XY ve vse — 20.15 Zadnja vožnja Safale, novela — 21.30 Pesem za lahko noč.

Sreda, 3. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Sodobna zborovska glasba — 18.00 Narodne pesmi in plesi — 18.15 Pomač potrabuje vsak — 18.30 Znanstveni pogovori — 20.15 Solistični koncert iz Salzburga — 21.30 La Carneval Animauxa.

Četrtek, 4. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 18.00 Koroška kulturna poročila — 18.20 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.35 Mladina sveta v lirskih gorah — 19.00 XY ve vse — 20.15 Alpska lovsko ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 5. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 18.00 Koroške pihalne godbe — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.00 Orkestralni koncert iz Salzburga — 21.00 Poročila.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobra jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja apazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Reporterji med poljo — 18.00 Glasbena oddaja s plošč — 19.20 Kaj slišimo danes zvečer — 21.55 Športni komentar — 22.10 Pregled po svetu.

Sobota, 30. 7.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.30 Bodite čisto tiho — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Pet minut agrarne politike — 14.40 Tehnični razgledi — 15.00 Svetovno prvenstvo v nogometu — 17.10 Iz parlamenta — 17.35 Za delovno ženo — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Mednarodni festival lahke glasbe v Münchenu — 21.30 In svet gladoje.

Nedelja, 31. 7.: 8.05 Glasbena poletna hrana — 9.00 Oporni koncert — 10.00 Dobrodošli v Avstriji — 11.00 Matineja slavnostnih iger v Salzburgu — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Pisana tančica, roman — 15.00 Ljudstva in domovina — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Slavnostne igre v Bregenzu — 22.20 Ob 80. obletnici smrti Franza Liszta.

Ponedeljek, 1. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 8.30 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Ob 5. obletnici smrti Oskarja Spiela — 13.30 Za prijatelja oper — 16.00 Otroška ura — 17.25 Svetovni prvak, pripovedka — 17.40 Zenska oddaja — 19.30 Benjamin Britten — 21.55 Tedenski športni komentar.

Torek, 2. 8.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Športni zdravnik — 13.30 Ob 45. obletnici smrti Enrica Carusa — 14.35 Otroci, živali in strašila — 16.00 Esej v našem času — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Spomini na Hansa Albersa — 20.30 Iz zlatih časov operete — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 3. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja oper — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 17.25 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Lepa pesem — 19.30 Rene-Carol-Show — 20.15 Dama filma, kriminalka.

Četrtek, 4. 8.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Orkestralni koncert — 14.10 Pomembni orkestri — 16.00 Poslušane sanje — 16.30 Svetovno prvenstvo v smučanju 1966 — 17.25 Raziskovalci v gosteh — 17.40 Zenska oddaja — 19.30 Glasba se večkrat ne zdi lepa — 20.30 Mandolinski orkester — 21.00 Kulturna sezona v Salzburgu.

Petek, 5. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov —

13.30 Za prijatelja oper — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 14.35 Narodna glasba — 15.05 Znanje za vse — 15.40 Otroška ura — 16.30 Svetovno prvenstvo v smučanju 1966 — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Vojvoda Arna vojna — 20.45 Mi in gore — 21.25 Pri tebi je bilo vedno lepo.

Slovenske oddaje

Sobota, 30. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 31. 7.: 6.15 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 1. 8.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporada — Kmečka godba — 18.00 Za naše male poslušalce.

Torek, 2. 8.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Zenski vokalni kvartet.

Sreda, 3. 8.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 4. 8.: 14.15 Poročila, objave — Slovenski samospeli — Cerkev in svet.

Petek, 5. 8.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Zena in dom.

TELEVIZIJA

Sobota, 30. 7.: 14.50 Svetovno prvenstvo v nogometu, finala — 18.35 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Ognjeni Elija, ljudska opereta — 22.20 Rabelaj postalne zmeren, kriminalka.

Nedelja, 31. 7.: 17.03 Svet mladine — 17.35 Pinocchio, otroška igra — 18.20 Za družino — 19.00 Ob oknu — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Carolina, komedija.

Ponedeljek, 1. 8.: 19.05 Pustolovščine pod vodo — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Maigret ima strah — 20.55 Širok džungla — 22.15 Janina Aimee.

Torek, 2. 8.: 19.05 Nepoznani svet — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pariz mora goreti — 21.05 Horizonti.

Sreda, 3. 8.: 11.03 V kavarni — 17.03 Listamo po slikanici — 17.25 Poly — 19.03 Podobe iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poškropljeni škropitelj — 21.00 Igra brez meja — 22.50 Janine Aimee.

Četrtek, 4. 8.: 19.05 Športni kalejdoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Grad, igra — 21.35 Reševalno plavanje.

Petek, 5. 8.: 11.03 Selav sile — 19.05 Trg koncem tedna — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Ponoči na cestah — 22.15 Janina Aimee.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobra jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 30. 7.: 8.05 Glasbena matineja — 9.15 Počitniški pozdravi — 10.15 Oporni koncert — 12.05 Rimske pinije — 12.40 Ansambel Rudija Bardorferja in pihalna godba RTV — 14.05 Iz solistične in ansambelske glasbe slovenskih skladateljev — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi iz Jugoslavije — 18.15 Zanimivosti v svetu zabavne in jazzovske glasbe — 18.50 S knjižnega trga — 20.00 Sobotni koncert — 20.30 Saboterji, radijska igra — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 31. 7.: 8.05 Veseli tobogan, otroška oddaja — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.45 Za prijatelja lahke glasbe — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.00 Slavni pevci, znamenite arije — 15.30 Humoreska tedna — 16.00 Nedeljsko športno popoldne — 20.00 Tri simfonična pesnitve — 21.00 Kličemo letovišče.

Ponedeljek, 1. 8.: 8.05 Glasbena matineja — 9.00 Za mlade radovedneže — 10.35 Klavirje, podlistek — 12.05 Vihar, simfonična fantazija — 12.40 Istrske in dalmatinske narodne — 14.05 Iz hrvatske klavirske glasbe — 14.35 Voščila — 15.30 Komorni zbor RTV Ljubljana — 17.05 V svetu opernih melodij — 18.15 Zvočni razgledi — 20.00 Panorama zabavnih melodij — 20.50 Koncertni večer orkestra RTV Ljubljana.

Torek, 2. 8.: 8.05 Glasbena matineja — 9.15 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Odlomki iz opere Lepa Vida — 12.05 Iz solistične glasbe — 12.40 Fantje tréh dolin — 14.05 Orkestralna paleta plesnih ritmov — 15.40 V terek nasvidanja — 17.05 V svetu Mozartovih in Beethovenovih kvartetov — 18.15 Vrtilom glasb zabavnih zvočkov — 18.50 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Poje komorni zbor RTV Zagreb — 20.20 Dvojnik, radijska igra — 21.35 Iz fonetike Koper.

Sreda, 3. 8.: 8.05 Glasbena matineja — 9.30 Godala v ritmu — 10.45 Clovek in zdravje — 12.05 Divertimento za godalni orkester — 12.40 Iz narodne zakladnice — 14.35 Voščila — 15.30 Sodobna ruska glasbena ustvarjalnost — 17.05 Na obisku pri skladatelju Johannesu Brahmsu — 18.15 Iz naših študijev — 18.50 Naš razgovor — 20.00 Jenufa, opera.

Četrtek, 4. 8.: 8.05 Glasbena matineja — 9.45 Na luno, glasbena pravljica — 10.15 Z našimi pevci po francoskih operah — 12.05 Skladbe Sergeja Rahmaninovga — 12.40 Ansambel Jožeta Kružeta in Henčkov trio — 14.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Paleta opernih napევov — 20.00 Četrkov večer — 21.00 Literarni večer.

Petek, 5. 8.: 8.05 Opera matineja — 9.00 Pionirski tednik — 10.15 Domače viže, domači ansambli — 10.35 Francoska, podlistek — 12.05 Iz oper Sergeja Prokofjeva — 12.40 Slovenske narodne — 15.30 Od vasi do vasi — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.50 Kulturni globus — 20.00 Zbor Roger Wagner z orkestrom Capitol — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vasi.

RADIO TRST

Sobota, 30. 7.: 12.15 Zivalstvo Jadranskega morja — 15.30 Zbor glasbene matice iz Clevelanda — 16.00 Volan — 19.15 Počitniška srečanja — 21.00 Deseti brat.

Nedelja, 31. 7.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 14.40 Sedem dni po svetu — 15.30 Stiska, radijska drama — 18.00 Najlepše simfonije — 19.15 Nedeljski vestnik — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 1. 8.: 12.15 Počitniška srečanja — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.15 Umetnost, književnost in prereditva — 18.30 Baročne skladbe — 19.15 Iz ženskih tednikov in revij — 20.35 Puritanci, melodrama.

Torek, 2. 8.: 12.00 Iz slovenske folklore — 18.30 Ustvarjalnost moderne glasbe — 19.15 Spoznavajmo naravo — 21.00 Oore v slovenski literaturi — 21.10 Iz javnih koncertov Radia Trst.

Sreda, 3. 8.: 12.15 Turistični razgledi — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Brahmsova komorna glasba — 19.15 Sodobne bolezni — 19.30 Motivi, ki so mladim všeč — 20.35 Glasbena razglednica — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek, 4. 8.: 12.00 Deseti brat — 18.30 Slavni solisti — 19.00 Zlata skrinjica — 19.40 Zbori Furlanije-Juljske krajine — 21.00 Oblast, enodejanka.

Petek, 5. 8.: 12.15 Zena in dom — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Slovenski solisti — 18.50 Simfonija v cmolu — 19.15 Umetnostne galerije v Italiji — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert opere glasbe — 22.00 Sindikati v moderni državi.

Ta teden vam priporočamo:

Nekaj poletnega branja

- Vladimir Kavčič: **SREČA NE PRIHAJA SAMA**, roman o vojnih in povojnih dogodkih, 176 str., br. 7 šil.
- Edgar Wallace: **PONAREJEVALEC**, kriminalni roman, 212 str., br. 42 šil.
- Ivo Zorman: **IZ OBROČA**, povest o junaštvu otrok med zadnjo vojno, 112 str., ilustr., br. 5 šil.
- Viktor Nekrasov: **V RODNEM MESTU**, roman iz povojne Sovjetske zveze, 236 str., br. 7 šil.
- **POLJSKE NOVELE**, zbirka povesti starejših poljskih pisateljev, 264 str., ppl. 16 šil.
- Sonja Sever: **ZVESTI TOVARIŠI!** povest iz domovine Eskimov, 160 str., il., br. 4 šil.
- Matevž Hace: **TIHOTAPCI**, napet roman iz življenja tihotapcev, 208 str., br. 28 šil.
- Karl May: **ZAKLAD PRI SREBRNEM JEZERU**, roman iz domovine Indijancev, tri knjige skupaj 320 str., pl. 52 šil.
- Aleko Konstantinov: **BAJ GANJO**, neverjetne zgodbe o Bolgarih, 160 str., ilustr., br. 4 šil.
- **SPOMINI NA PARTIZANSKA LETA**, zapiski iz narodnoosvobodilne borbe, 296 str., ilustr., br. 6 šil.
- Georges Simenon: **MAIGRETOVA PRVA PREISKAVA** in drugi kriminalni romani, 256 str., br. 28 šil.
- Janez Trdina: **BAJKE IN POVESTI O GORJANCIH**, zbirka narodopisnega blaga, 240 str., ilustr., pl. 12 šil.
- Tone Seliškar: **VELIKA GALA PREDSTAVA**, mladinska povest o cirkuškem življenju, 128 str., ilustr., br. 5 šil.
- Ladislav Mnačko: **SMRT SE IMENUJE ENGELCHEN**, roman o slovaških partizanih med zadnjo vojno, 256 str., br. 28 šil.
- **POŽGANA RADOVNA** in druge zgodbe (Slovenske večernice), 144 str., br. 5 šil.
- Prežihov Voranc: **LJUBEZEN NA ODORU**, povesti iz zbirke „Samorastniki“ 168 str., ppl. 12 šil.
- Jack London: **ZGODBE S SEVERA IN JUGA**, zbirka povesti o velikem potovanju, 152 str., ilustr. br. 6 šil.
- Ignac Koprivec: **NEVIDNA STEZA**, dve povesti iz zadnje vojne, 152 str., ppl. 14 šil.
- Frank Amay: **NA VROČEM ASFALTU RIA**, kriminalni roman, 128 str., pl. 18 šil.
- Lev Tolstoj: **POLIKUŠKA**, in druge povesti velikega ruskega pisatelja, 248 str., br. 6 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse